

374.01

พ. 185 ๙

ข้อ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน

19 S.ศ. 2539

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทวี ทวีชนม์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

B. 52101

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์)

.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์)

.....กรรมการ
(ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ เขียวศรี วิจิตรศิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่... ๙... เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2539

ประกาศขอบคุณ

ปริญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ที่ให้คำแนะนำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ เลวลัย อาจารย์ผู้สอนและประธานกรรมการควบคุมปริญานิพนธ์
อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการควบคุมปริญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์
เชียรศรี วิวิธสิริ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการร่วมสอบปากเปล่าปริญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็น
อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคุณครูผู้สอนวิชาที่พระยะสัน ของโรงเรียนผู้ให้ในเรือนจำและทัณฑสถาน
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ ที่ได้สนับสนุนให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณ
นางประนอม ทวีชนม์ ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนด้านทุนและช่วยพิสูจน์อักษรจนปริญานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จได้ด้วยดี

ทวิ ทวีชนม์

ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นน เรือนจำและทัณฑสถาน

บทคัดย่อ
ของ
ทวิ ทวีชนม์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถานรวมทั้งด้านคือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งสี่ด้านโดยจำแนกตามตัวแปร คือ ภูมิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชาที่สอน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชา อุตสาหกรรม ศกกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม จำนวน 250 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยรวมและรายด้าน ดำเนินการได้เหมาะสมมาก
2. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน ที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน ที่มีหมวดวิชาที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหา คือ ขาดวัสดุและอุปกรณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ และขาดสื่อการเรียนการสอน ส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ คือ ควรมุ่งเน้นใบงานทางการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะ และนำไปประกอบอาชีพได้จริงภายหลังพ้นโทษ

OPINIONS OF VOCATIONAL TEACHERS ON SHORT-TERM VOCATIONAL CURRICULUM
IN PRISON AND CORRECTIONAL INSTITUTIONS

AN ABSTRACT

BY

THAVEE THAVEECHON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

May 1996

The purposes of this research were to study opinions of vocational short-course teachers towards vocational short-term curricula in prisons and correctional institutions in four aspect : curricula objectives, contents, instructional activities, and measurement and evaluation; and to compare opinions of teachers as classified by educational qualification, experience of vocational short-course teaching, subject, and locations of prisons and correctional institutions.

The sample used in this research were 250 teachers of vocational short-courses of industrial technology, home economics, arts and crafts, and agriculture. The sample was chosen through a stratified random sampling technique. The instrument used for collecting data was the questionnaire. The statistics used for analyzing data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The findings were summarized as follow:-

1. The vocational short-course teachers had opinions towards vocational short-term curricula as a whole and in each aspect that management was very suitable.

2. The vocational short-course teachers with different educational qualifications, short course teaching experience and locations of prisons and correctional institutions had opinions towards vocational short-term curricula in prison and correctional institutions as a whole and in each aspect with no statistically significant difference.

3. The vocational short-course teachers with different teaching subjects had opinions towards vocational short-term curricula in prisons and correctional institutions as a whole with

no statistically significant difference however when considered in each aspect it was found with statistically difference at .05 level of significance in the content aspect and with no statistically significant difference in other aspects.

4. Additional opinions of vocational short-course teachers towards problems were lacking in materials and instruments used for practical training and instructional material. Recommendations were practical training should be emphasized to provide the skills that enable the learners to further their careers after being released.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เรือนจำ ทักษสถานและผู้ต้องขัง	8
การจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์	17
การจัดการศึกษาวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน	21
หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
สมมติฐานในการวิจัย	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	54
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ในระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน	56
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ในระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน จำแนกตามตัวแปร	108
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	116
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	120
ความมุ่งหมายของการวิจัย	120
ความสำคัญของการวิจัย	120
สมมติฐานของการวิจัย	120
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	121
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	121
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	122
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	123
อภิปรายผลการวิจัย	124
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	133
ภาคผนวก	138
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	139
ภาคผนวก ข แบบสอบถามการวิจัย	144
ประวัติของผู้วิจัย	155

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถิติการศึกษาวิชาชีพของนักศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำ ประจำปี 2537	24
2	สถิติการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ของกรมราชทัณฑ์ ตามหลักสูตรกรรมการศึกษานอกโรงเรียน	25
3	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	54
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยรวมและรายด้าน	56
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ...	57
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา	59
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ...	61
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล	63
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา	65
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามวุฒิการศึกษา	68
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	71
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามวุฒิการศึกษา	75

13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น	78
14	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น	80
15	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น	82
16	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น	84
17	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	86
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามหมวดวิชา ที่สอน	89
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้การสอน จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	92
20	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	96
21	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามที่ตั้งของ เรือนจำและทัณฑสถาน	100

ตาราง	หน้า
22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามที่ตั้งของ เรือนจำและทัณฑสถาน	102
23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน	104
24 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน	106
25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	108
26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น โดยรวมและรายด้าน	110
27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน โดยรวมและรายด้าน	111
28 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	112
29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น 9 ด้านเนื้อหาจำแนกตามหมวดวิชาที่สอน	114
30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น จำแนกตามที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยรวมและรายด้าน ..	115
31 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อปัญหาของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	116
32 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชาชีพ ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	118

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์	10

บทนำ

การศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้มีนโยบายให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐเร่งระดมสรรพกำลัง เพื่อจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดจนเป็นลักษณะ "การจัดการศึกษาตลอดชีวิต" ทั้งยัง เพื่อเป็นการเร่งรัดพัฒนาการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น สำหรับบุคคลที่ว่างงาน ผู้ที่ต้องการรายได้เพิ่มจนสมรรถภาพการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือผู้ที่ต้องการเปลี่ยนงานเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานตามความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2534 : 27)

เรือนจำและทัณฑสถาน กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง นอกเหนือจากการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังนั้น เรือนจำและทัณฑสถานจะดำเนินการในลักษณะฟื้นฟูจิตใจแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยมีนโยบายหลักคือ การควบคุมผู้ต้องขัง การให้การศึกษาและการฝึกวิชาชีพ โดยมีความเชื่อมั่นว่าวิธีที่จะพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังให้เห็นคุณค่าของชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกันได้จนสังคมอย่างมีความสุข ไม่มีวิธีการใดจะได้ผลมากกว่าการให้ "การศึกษา" ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ตลอดทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษไปแล้ว ย้อนกลับไปกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก (กรมราชทัณฑ์. 2532 : 25) ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการสำคัญในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาแผนใหม่ และให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานและกฎบัตรสหประชาชาติที่กำหนดให้ "ผู้ต้องขังทุกคนได้มีโอกาสศึกษาตามความสามารถที่เขาจะได้รับ"

กรมราชทัณฑ์ได้มอบหมายให้เรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ทั่วประเทศดำเนินการจัดการศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพให้ผู้ต้องขัง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถเข้าศึกษาได้ตามความพร้อม ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถแต่ละบุคคล โดยมีหลักการและเป้าหมายในการจัดการศึกษาประการแรกคือ ให้เรือนจำและทัณฑสถานทุกแห่ง ได้ตระหนักถึงความสำคัญและทัศนคติที่ต่อการจัดบริการการศึกษาและฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขัง ทั้งนี้มีความเหมาะสมสอดคล้องสัมพันธ์กัน ประการที่สอง เมื่อมุ่งบริการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง นั้นแต่แรกเริ่มที่นำมาคำนึง

ประการที่สามารถจัดการบริการการศึกษา หรือการฝึกอบรมวิชาชีพให้คำนึงถึงความถนัด ความสามารถ และความสนใจของผู้ต้องขัง อันจะช่วยในการจัดการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพสูงสุด ประการที่สี่เป้าหมายของการจัดการฝึกอบรม และการฝึกอบรมวิชาชีพมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้ อันจำเป็นในชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองดี และการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม และประการสุดท้าย การจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานให้กับผู้ต้องขังมีความสอดคล้องและประสานสัมพันธ์กันในส่วนที่เกี่ยวข้อง (ประเสริฐ เมฆฉวี. 2527 : 4-49)

ปัจจุบันได้มีเรือนจำและทัณฑสถานรวม 116 แห่ง ทั่วประเทศได้ดำเนินการจัดการศึกษาอบรม และฝึกอบรมวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ให้กับผู้ต้องขัง โดยได้จัดระบบการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับสถานศึกษาอื่น ๆ ภายนอกเรือนจำและทัณฑสถาน การจัดการศึกษาอบรมและฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ ให้กับผู้ต้องขังนั้น ผู้ต้องขังสามารถสมัครเข้า ศึกษาได้ตามความพร้อม ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่ง ปัจจุบันได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับผู้ต้องขังทั่วประเทศรวม 5 หมวด คิดเป็น 24 สาขา วิชา โดยได้จัดระบบการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพให้เป็นมาตรฐานตามหลักสูตรกรมการ ศึกษาออกโรงเรียน (กรมราชทัณฑ์. 2528 : 20)

การศึกษาจะดีหรือไม่ดีอยู่ที่องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ หลักสูตร เพราะหลักสูตร คือแผนงานที่จัดให้มีการเรียนรู้ (วิทยุไทย สาร. 2532 : 3)

การจัดการศึกษาให้บุคคลต่าง ๆ ล้วนแต่มีวัตถุประสงค์ที่จะให้บุคคลได้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะรวมทั้งทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ที่จะทำให้บุคคลนั้นอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาเป็นกิจกรรมและกระบวนการในการพัฒนาบุคคล กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการศึกษาดังกล่าว เป็นกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรนั่นเอง (เสาวนีย์ เลวลัย. 2536 : 1)

การจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จะต้อง มีหลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางการให้การการศึกษา ซึ่งจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพ ภายนอกเรือนจำและความต้องการของผู้เรียน โดยมีเป้าหมายที่จะผลิตบุคคลให้มีคุณภาพเพื่อช่วย สร้างสังคมที่ดีขึ้น

การจัดการศึกษาวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ได้มีมาพร้อมกับการมี ระบบเรือนจำ แต่จะเน้นในด้านฝึกทักษะโดยการทำงาน และได้รับความรู้ความสามารถ จากประสบการณ์ แต่ไม่ได้จัดระบบหลักสูตรหรือกระบวนการเรียนรู้ในด้านวิชาชีพที่เป็นแบบแผน

แน่นอน เพิ่งมาจัดเป็นหลักสูตรและระบบที่ชัดเจน เมื่อได้รับความร่วมมือจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในปีพุทธศักราช 2523 (กรมราชทัณฑ์. 2528 : 35) เปิดสอนตามหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น พุทธศักราช 2520 รวมทั้งสิ้น 12 วิชา และต่อมาได้พัฒนาเป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 1) หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ที่ใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำได้มีการเปลี่ยนแปลงเลย แต่ในปัจจุบันสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทาง วิทยาการใหม่ ๆ ประกอบกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรซึ่งอาจมีผลกระทบต่อหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้นที่เปิดสอนในเรือนจำและทัณฑสถาน

ในฐานะที่ครูผู้สอนสายอาชีพ เป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านการใช้หลักสูตรโดยตรง ผู้วิจัยจึง เห็นว่าควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2535 เพื่อจะได้ทราบว่าหลักสูตรยังมีความเหมาะสมหรือไม่ บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการมากน้อย เพียงใด มีข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขประการใดหรือไม่ ตลอดจนรับข้อเสนอแนะและนำ ผลที่ได้ไปเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ให้เหมาะสมและ สอดคล้องกับสถานการณ์ในเรือนจำและทัณฑสถาน ตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ในเรือนจำและทัณฑสถาน 4 ด้าน คือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้าน เนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ในเรือนจำและทัณฑสถาน ตามตัวแปรการศึกษา ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น หมวดวิชาที่สอน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะ จากครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ในเรือนจำและทัณฑสถาน 4 ด้าน คือ ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์ เรือนจำและทัณฑสถานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้เหมาะสมในการใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต่อไป
2. ผลการศึกษาเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถาน และครูผู้สอนที่จะใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงตนเอง เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน ประจำปีการศึกษา 2537 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ.2525 ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทั้งสิ้น 115 แห่ง ซึ่งได้เปิดทำการสอนวิชาชีพ 4 หมวด คือ หมวดอุตสาหกรรม หมวดคหกรรม หมวดศิลปหัตถกรรม และหมวดเกษตรกรรม รวมครูผู้สอนทั้งสิ้น 506 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากประชากรในข้อ 1 ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 256 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่
 - 3.1.1 วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน
 - 1) ต่ำกว่า ปวช.
 - 2) ปวช. หรือเทียบเท่า

3) ปาส. หรือเทียบเท่า

4) ตั้งแต่ปริญญาขึ้นไป

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น (ทั้งในและนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน)

1) ต่ำกว่า 5 ปี

2) ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

3.1.3 หมวดวิชาที่สอน

1) อุตสาหกรรม

2) คหกรรม

3) ศิลปและหัตถกรรม

4) เกษตรกรรม

3.1.4 ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน

1) ส่วนกลาง

2) ส่วนภูมิภาค

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ได้แก่

3.2.1 ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2.2 ด้านเนื้อหา

3.2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หมายถึง หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ที่กำหนดเวลาเรียน ตลอดหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติระหว่าง 30-300 ชั่วโมง เป็น หลักสูตรการศึกษาผู้ให้สายอาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักศึกษาผู้ต้องขังของโรงเรียนผู้ให้ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ จำนวน 115 แห่ง รวม 4 หมวดวิชา คือ หมวดอุตสาหกรรม หมวดเกษตรกรรม หมวดศิลปและหัตถกรรม และหมวดเกษตรกรรม
2. ครูผู้สอน หมายถึง เจ้าหน้าที่งานที่ปฏิบัติหน้าที่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนสายอาชีพของโรงเรียนผู้ให้ในเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติครบ ได้รับการแต่งตั้งจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้เป็นครูผู้สอนสายอาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2525
3. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ หมายถึง การแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นต่าง ๆ ความเข้าใจและการรับรู้ต่อหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2525 ที่เปิดสอนในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง จุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น การให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีในการทำงาน การเพิ่มพูนความรู้ในอาชีพที่มีอยู่แล้ว การส่งเสริมอาชีพรอง และสามารถนำไปปฏิบัติได้
 - 3.2 ด้านเนื้อหา หมายถึง สาระต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ความสอดคล้องกับความมุ่งหมายในการเรียนรู้ ความเหมาะสมกับการรับรู้ของผู้เรียน ระดับการศึกษาของผู้เรียน การเรียงลำดับความยากง่าย ความถูกต้องชัดเจน ยึดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ ความเหมาะสมในการนำไปประกอบอาชีพ
 - 3.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานภาพของผู้เรียนยึดหยุ่นตามสภาพภายในเรือนจำ ทัณฑสถาน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และการนำไปใช้ การศึกษาภาคปฏิบัติหรือทางด้านการฝึกทักษะ

3.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ แล้วนำมาประเมินว่าผ่านจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กระบวนการแก้ไขหาเพื่อตัดสินหรือสรุปว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด

4. ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน หมายถึง เขตอำเภอและจังหวัดที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

4.1 ส่วนกลาง หมายถึง เรือนจำและทัณฑสถานที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดรอบ ๆ กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เรือนจำกลางคลองเปรม, เรือนจำกลางบางขวาง, เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา, สมุทรปราการ, ชลบุรี, พระนครศรีอยุธยา, นครปฐม, นครนายก, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม, ปทุมธานี, นนทบุรี, อำเภอธัญบุรี, เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร, เรือนจำพิเศษมีนบุรี, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษธัญบุรี, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา, ทัณฑสถานวัยหนุ่มมีนบุรี, ทัณฑสถานหญิงกลาง, ทัณฑสถานหญิงธนบุรี, ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง, ทัณฑสถานหญิงชลบุรี, ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา, ทัณฑสถานบำบัดหญิงธัญบุรี รวม 25 แห่ง

4.2 ส่วนภูมิภาค หมายถึง เรือนจำและทัณฑสถานที่ตั้งนอกเหนือจากเรือนจำและทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล รวมจำนวน 90 แห่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เรือนจำ ทักษสถานและผู้ต้องขัง
2. การจัดการศึกษาให้ผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์
3. การจัดการศึกษาวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน
4. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เรือนจำ ทักษสถานและผู้ต้องขัง

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือผู้กระทำให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจในการดำเนินงาน มีตั้งแต่การควบคุม กักขัง กักกัน จำคุก และประหารชีวิตตามขั้นตอนและวิธีการกำหนดไว้ในกฎหมายต่าง ๆ อาทิ พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 กฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความใน พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ทุกลบ พ.ร.บ. วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. 2482 เป็นต้น นอกจากนี้ มีภารกิจที่สำคัญคือ

1. การควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การควบคุมผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาล หรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ไม่ให้หลบหนีและอยู่ในระเบียบวินัย โดยปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักกฎหมาย มนุษยธรรมและเมตตาธรรม

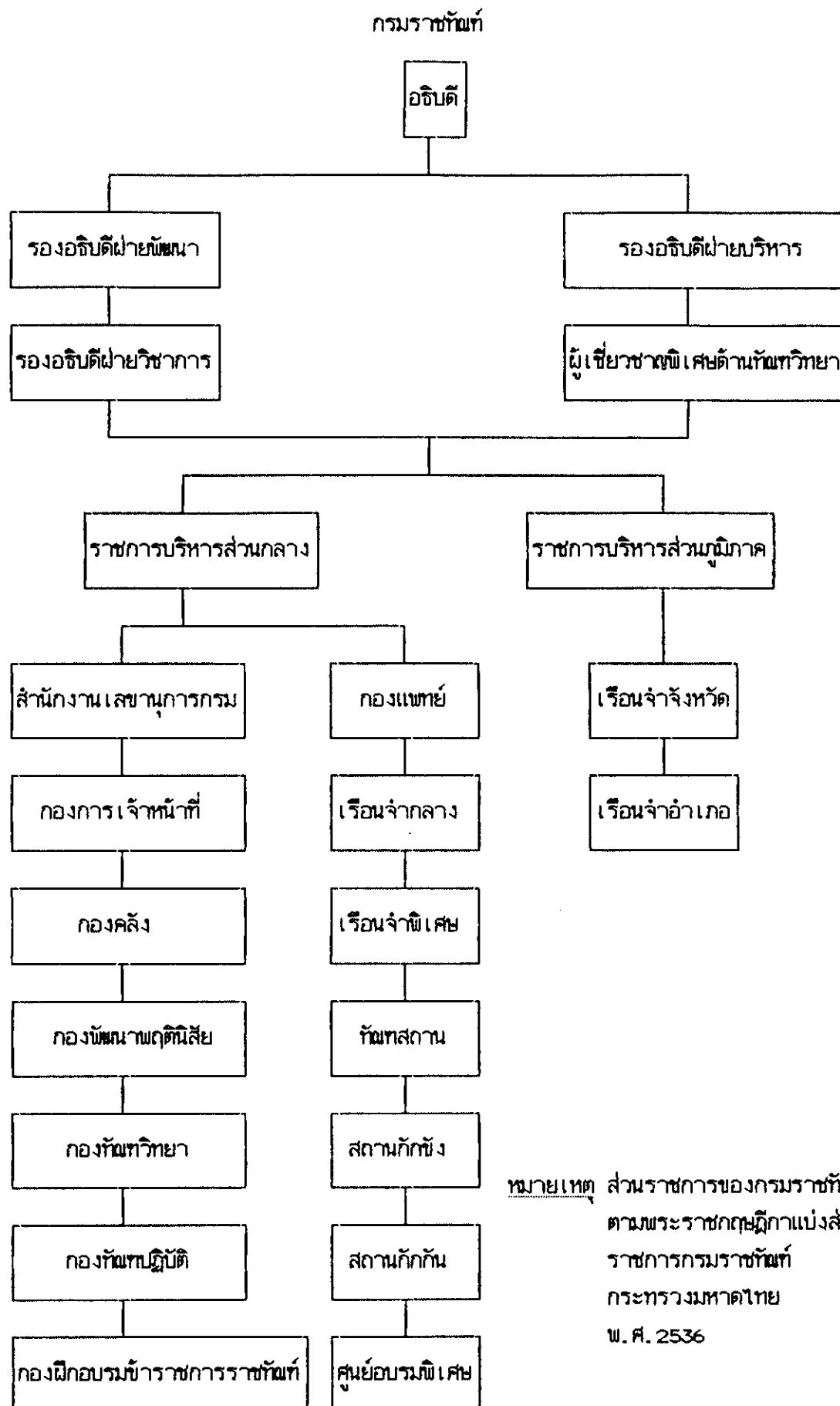
2. การแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมได้เมื่อพ้นโทษ โดยให้การศึกษอบรมแก่ผู้ต้องขัง ทั้งด้านวิชาสามัญและด้านวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ เพื่อจะได้มีความรู้และวิชาชีพติดตัว เมื่อพ้นโทษจะได้มีงานทำ รวมทั้งแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกจองจำอยู่ ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นภัยต่อสังคมและสามารถอยู่ร่วมสังคมได้อย่างปกติสุข

3. การให้สวัสดิการและสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง ทั้งในระหว่างที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ทัณฑสถาน และเมื่อได้รับการปลดปล่อย

4. การเสริมสร้างสมรรถภาพงานราชทัณฑ์อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยให้การศึกษาอบรมและพัฒนาการบริหารงานบุคคล เพื่ออํารงไว้ซึ่งประสิทธิภาพของการราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์ ได้แบ่งส่วนราชการตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2536 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 กันยายน 2536 เป็นต้นมา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 175 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 8 วรรคสี่ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 มีดังนี้

1. ราชการบริหารส่วนกลาง มีดังต่อไปนี้ สำนักเลขานุการกรม, กองการเจ้าหน้าที่, กองคลัง, กองทัณฑวิทยา, เรือนจำกลาง (26 แห่ง), เรือนจำพิเศษ (1 แห่ง), ศูนย์อบรมพิเศษ (1 แห่ง), สถานกักกัน (1 แห่ง), กองทัณฑปฏิบัติ, กองพัฒนาพฤตินิสัย, กองแพทย์, ทัณฑสถาน (21 แห่ง) และกองฝึกอบรมข้าราชการราชทัณฑ์

2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค มีดังต่อไปนี้ คือ เรือนจำจังหวัด (52 แห่ง) เรือนจำอำเภอ (16 แห่ง)

หน้าที่ความรับผิดชอบของกองต่าง ๆ

1. สำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม และราชการที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ อำนาจหน้าที่ดังกล่าว ครอบคลุมถึงการปฏิบัติงานสารบรรณของกรม ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวก เลขานุการของกรม ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานและเผยแพร่กิจกรรมของหน่วยงานในสังกัดกรม งานสำรวจ งานออกแบบ งานก่อสร้าง และซ่อมบำรุง งานวิศวกรรม สุขาภิบาล และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนงานภูมิสถาปัตยกรรมของเรือนจำทัณฑสถาน และอาคารสถานที่ของกรมปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
2. กองคลัง มีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย
3. กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับจัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรมปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
4. กองทัพบกวิทยา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานพัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการและวิธีการด้านอาชีวศึกษาและทัพบกวิทยา จัดทำและประสานแผนการปฏิบัติงานของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกรม ติดต่อและประสานงานองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศด้านความช่วยเหลือ และความร่วมมือทางด้านทัพบกวิทยา และทัพบกปฏิบัติรวมทั้งการจัดประชุมและเจรจาตามที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรม และสัญญา งานคดีที่อยู่ในความรับผิดชอบ การจัดหาที่ดินเพื่อประโยชน์ในกิจการของกรม ระบบการสำรวจ จัดเก็บเข้าประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์ข้อมูลของกรม
5. กองทัพบกปฏิบัติ มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การย้าย และการลาของผู้ต้องขัง การตรวจสอบการเลื่อนหรือลดชั้นผู้ต้องขังและลดวันต้องโทษจำคุก ดำเนินการขอพระราชทานอภัยโทษและพักการลงโทษ ดำเนินการคุมประพฤติผู้ต้องขัง ปฏิบัติร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. กองพัฒนาคุณิณสัย มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดแนวทางและวิธีการให้การศึกษาอบรม และการพัฒนาจิตใ้ผู้ต้องขัง กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทาง เพื่อส่งเสริมการฝึกวิชาชีพ และพัฒนาฝีมือแรงงานแก่ผู้ต้องขัง ดำเนินการเกี่ยวกับการให้สวัสดิการ การสงเคราะห์ การแนะแนว การติดตามผลผู้ต้องขังและบุคคลในครอบครัวปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. กองแพทย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ต้องขัง ส่งเสริมและพัฒนาการสาธารณสุขในความรับผิดชอบของกรม ดำเนินการด้านสุขภาพและอนามัยเรือนจำ และสถานควบคุมประเภทอื่น ในความรับผิดชอบของกรม ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

8. กองฝึกอบรมข้าราชการราชทัณฑ์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้รับการอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย จัดการศึกษา อบรม พัฒนาจิตใ้และฝึกวิชาชีพแก่ผู้รับการอบรม ดำเนินการทางทัณฑ์ปฏิบัติจัดสวัสดิการให้การสงเคราะห์และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้รับการอบรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ ปฏิบัติงานร่วมหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

9. เรือนจำกลาง มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล หรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ โดยการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ให้การศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ จัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขัง ซึ่งมีอำนาจควบคุมนักโทษเด็ดขาดและผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์ หรือผู้ต้องขังลักษณะร้ายซึ่งย้ายจากเรือนจำอื่น ๆ ที่ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 30 ปี ยกเว้นเรือนจำกลางบางขวาง ซึ่งมีอำนาจการควบคุมนักโทษที่มีกำหนดโทษจำคุกถึงประหารชีวิต

10. เรือนจำพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ ทำการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ให้การศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ จัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขัง ซึ่งมีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังระหว่าง และนักโทษเด็ดขาด ในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่ที่ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี

11. ทัณฑสถาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ โดยการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ให้การศึกษาอบรมและฝึกวิชาชีพ จัดสวัสดิการและการให้การสงเคราะห์ รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัยของ

ผู้ต้องขัง มีอำนาจควบคุมนักโทษเด็ดขาดที่แยกประเภทแล้ว ได้แก่ ทัณฑสถานหญิงสำหรับผู้ต้องขังหญิง ทัณฑสถานวัยหนุ่มสำหรับผู้ต้องขังวัยหนุ่มอายุระหว่าง 18-25 ปี ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสำหรับผู้ต้องขังที่ติดยาเสพติดให้โทษ และป่วยด้วยโรคเรื้อรัง และทัณฑสถานเปิดสำหรับผู้ต้องขังที่มีโทษเหลือจำคุก และมีความประพฤติดี

12. สถานกักขัง มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมกักขังผู้ต้องขังพาหนะให้รับโทษกักขังหรือผู้ต้องขังกักขังแทนค่าปรับ ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา 2506 รวมทั้งการให้การศึกษอบรมแก่ผู้ต้องกักขัง

13. สถานกักกัน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้ถูกกักกัน ตามพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา 2510

14. ศูนย์อบรมพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมและฝึกวิชาชีพแก่บุคคลบางประเภทตามคำสั่งของทางราชการ เพื่อป้องกันการแทรกซึมและบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศ

15. เรือนจำจังหวัด มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ โดยทำการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ให้การศึกษอบรมและฝึกวิชาชีพ จัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ รวมทั้งการพัฒนาสภาพอนามัยของผู้ต้องขัง ซึ่งมีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังระหว่างและนักโทษเด็ดขาดในเขตอำเภอ ศาลจังหวัดที่เรือนจำตั้งอยู่ที่ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี

16. เรือนจำอำเภอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ โดยทำการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ให้การศึกษอบรมและฝึกวิชาชีพ จัดสวัสดิการและให้การสงเคราะห์ รวมทั้งการพัฒนาสภาพอนามัยของผู้ต้องขัง ซึ่งมีอำนาจควบคุมผู้ต้องขังระหว่างและนักโทษเด็ดขาดในเขตอำนาจศาลจังหวัดที่เรือนจำตั้งอยู่ที่ต้องโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี

1.1 เรือนจำ

เรือนจำ หมายความว่า ที่ซึ่งไว้ควบคุม กักขังผู้ต้องขังกับทั้งสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกัน และให้หมายความรวมถึงถึงที่อื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา วางอาณาเขตไว้โดยชัดเจน (พ.ร.บ. ราชทัณฑ์. 2536 : 20) สิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกันน่าจะเป็นได้ทั้งสถานที่หรือเป็นสิ่งของอื่น เรือนจำในที่นี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท

1. เรือนจำกลาง หมายถึง สถานที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังหรือนักโทษคดีเด็ดขาดตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งกำหนดโทษตั้งแต่ 1 ปี ถึง 30 ปี ส่วนโทษจำคุกมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จนถึงจำคุกตลอดชีวิตและโทษประหารชีวิตจะควบคุมและคุมขังไว้ที่เรือนจำกลางบางขวาง
2. เรือนจำจังหวัด หมายถึง สถานที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล และนักโทษซึ่งคดีเด็ดขาดตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี
3. เรือนจำอำเภอ มีอำนาจในการควบคุมเช่นเดียวกับเรือนจำจังหวัดแต่อยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดที่เรือนจำตั้งอยู่
4. เรือนจำพิเศษ หมายถึง สถานที่ควบคุมและฝึกอาชีพผู้ต้องขังที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลไทยแต่ละจังหวัด

1.2 พันธสถาน

พันธสถาน หมายถึง สถานที่ควบคุมและกักขังนักโทษคดีเด็ดขาดด้วยวัตถุประสงค์ที่จะแยกแก้ไขฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องโทษ ตามประเภทที่แยกไว้ ซึ่งปัจจุบันมีพันธสถานที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน รวม 4 ประเภท

1. พันธสถานวัยหนุ่ม เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีความแตกต่างไปจากเรือนจำทั่ว ๆ ไป คือ เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษที่แยกประเภทแล้ว ซึ่งที่เป็นชายมีอายุ 18-25 ปี เป็นผู้ก่อคดีหรือกระทำความผิดอาชญาครั้งแรก อันไม่ใช่คดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์มีความเห็นว่าบุคคลเหล่านี้อาจกระทำความผิด โดยมีได้ตั้งใจอาจกระทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการกระทำความผิดตามคำชักชวน แนะนำจากผู้อื่นเพราะบุคคลเหล่านี้ อยู่ในระยะวัยรุ่นที่กำลังจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ต้องการทดลองอยากรู้อยากแสดงออกซึ่งความสามารถของตน ดังนั้นจึงอาจลั้งพลาดกระทำความผิดได้ง่าย ดังคำกล่าวของประเสริฐเมฆมณี (2522 : 12) ที่ว่าบุคคลที่ต้องโทษในพันธสถานวัยหนุ่มเหล่านี้สามารถที่จะแก้ไขฟื้นฟูจิตใจให้สำนึกผิดและกลับตัวเป็นพลเมืองดีได้ไม่ยากนัก เปรียบเสมือนไม้อ่อนที่ดัดง่าย
2. พันธสถานหญิง เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิง ที่มีความผิดทุกประเภท ยกเว้นคดีเสพยาเสพติดไม่จำกัดช่วงอายุและระยะเวลาต้องโทษ การแยกมาควบคุมจากเรือนจำชาย ทำให้ง่ายต่อการควบคุมดูแล ตลอดจนถึงการปกครองในด้านต่าง ๆ

3. หักทศสถานบำบัดพิเศษ เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีความแตกต่างจาก หักทศสถานอื่น คือ เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องโทษที่แยกประเภท สำหรับผู้ต้องขังที่เสพยาเสพติด ซึ่งต้องมีการบำบัดฟื้นฟูรักษาให้หายป่วย ผู้ที่ติดยาเสพติดไม่ใช่อาชญากรแต่เป็นผู้ป่วย ผู้ค้าเป็น อาชญากร ดังนั้นการจำแนกประเภทมาควบคุมจะสะดวกต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังยาเสพติดให้ได้ผล และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบำบัดรักษา

4. หักทศสถานเปิด เป็นสถานที่ควบคุมผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ คือ เหลือโทษ ไม่เกิน 4 ปี เป็นนักโทษเด็ดขาดตั้งแต่ขั้นต้นขึ้นไป และมีความประพฤติดีอยู่ในระเบียบวินัย การนำผู้ต้องขังดังกล่าวมาควบคุมในหักทศสถานเปิด เพื่อให้การฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรม และเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อจะไปอยู่ร่วมกับสังคมภายนอก ภายหลังพ้นโทษได้อย่างปกติสุข

1.3 ผู้ต้องขัง

ผู้ต้องขัง หมายความว่า รวมตลอดถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง คนฝาก ซึ่งทั้ง 3 ประเภท มีความหมายดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2537 : 4)

1. นักโทษเด็ดขาด หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกคุมขังไว้ตามหมายจำคุก ภายหลังคำพิพากษาถึงที่สุด และหมายความรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ขบด้วยกฎหมาย ภายหลังโทษด้วย

2. คนต้องขัง หมายความว่า บุคคลที่ถูกขังไว้ตามหมายขัง

3. คนฝาก หมายความว่า บุคคลที่ถูกฝากให้ควบคุมไว้ตามประมวลกฎหมาย วิชาชีพการพาความอาชญาหรือกฎหมายอื่น โดยไม่มีหมายอาชญา

ผู้ต้องขังแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท ดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2537 : 56)

1. ผู้ต้องขังหญิง
2. ผู้ต้องขังที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และต้องโทษเป็นครั้งแรก
3. ผู้ต้องขังที่ต่อโทษ สำหรับความผิดที่กระทำอนาจาร
4. ผู้ต้องขังที่ต่อโทษ สำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ชีวิตและร่างกาย
5. ผู้ต้องขังซึ่งต่อโทษ สำหรับความผิดที่ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน
6. ผู้ต้องขังที่ศาลพิจารณาว่าเป็นผู้มีสันดาน เป็นผู้ร้าย
7. ผู้ต้องขังที่ไม่อยู่ในจำพวกที่ได้ระบุนมาแล้ว

ผู้ต้องขังที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานทุกคน จะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเท่าเทียมกันหมด เช่น ในด้านการศึกษาอบรม ด้านอนามัย การทำงาน การกีฬา นันทนาการ การลดโทษและพักการลงโทษ ซึ่งการดำเนินชีวิตในเรือนจำและทัณฑสถานของผู้ต้องขัง ขอบข่ายของสิ่งเบ็ดเตล็ดต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์. 2537 : 68)

1. อาหาร ทางเรือนจำจะจัดข้าวให้วันละ 3 เวลา (เช้า-เที่ยง-เย็น) และจะมีผลไม้และขนมเป็นครั้งคราว

2. เครื่องนุ่งห่ม จะแจกให้ผู้ต้องขังทุกคนในรอบปี คือ

ผู้ต้องขังชายจะได้รับ

2.1 เสื้อและกางเกง 2 สำหรับ

2.2 ผ้าอาบนํ้า 1 ผืน

2.3 ผ้าเช็ดตัว 1 ผืน

2.4 เสื้อปูนอน 1 ผืน

ผู้ต้องขังหญิงจะได้รับ

2.5 เสื้อและเครื่องนุ่งห่ม 2 สำหรับ

2.6 ผ้าเช็ดตัว 1 ผืน

2.7 เสื้อปูนอน 1 ผืน

2.8 สิ่งของใช้เฉพาะผู้หญิง

3. ด้านสวัสดิการ เรือนจำมีสถานพยาบาล, ร้านส่งเคราะห์, ภัตตาคาร, โรงหนัง, สวนสาธารณะและภาพยนตร์ (เป็นครั้งคราว)

4. ที่นอน จะมียุ้งนอนแยกเป็นสัดส่วน และมีสุขลักษณะที่ดีพอสมควรตามแต่สภาพของเรือนจำแต่ละแห่ง โดยผู้ต้องขังตื่นนอนเวลา 06.00 น. และขึ้นเรือนนอนภายในเวลา 18.00 น. ของแต่ละวัน

5. ด้านการพักผ่อน กีฬา และนันทนาการ ทางเรือนจำจะให้ผู้ต้องขังมีเวลาที่เป็นอิสระ 06.00-08.00 น., 12.00-13.00 น. และ 15.30-16.30 น. ในแต่ละวัน ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์และวันหยุดราชการ ทางเรือนจำปล่อยให้พักผ่อนตามอัธยาศัย

6. ด้านการศึกษาอบรม จะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เรียนตั้งแต่ระดับมูลฐาน ถึงระดับอุดมศึกษา ในสายสามัญ ส่วนในด้านอาชีพก็จะมีการเปิดสอนวิชาชีพหลายสาขา ด้านธรรมะศึกษามีเรียนนักธรรมศึกษาตรี-โท-เอก และมีการอบรมจิตตภาวนา

7. ด้านการทำงาน จะจัดให้ผู้ต้องขังทำตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน โดยคำนึงถึงวุฒิการศึกษา สติปัญญา กำหนดโทษที่เหลือ เป็นต้น

2. การจัดการศึกษาให้กับผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การแก้ไขพัฒนาผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถกลับคืนสู่สังคมได้เมื่อพ้นโทษ และประกอบสัมมาอาชีพอย่างปกติทั่วไป โดยให้การศึกษาดูแบบเพื่อฟื้นฟูจิตใจให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี โดยได้ดำเนินการหลายรูปแบบ การจัดการศึกษาสายสามัญ การอบรมศีลธรรมและที่สำคัญก็คือ การให้เรียนวิชาชีพต่าง ๆ

ความเป็นมาของการให้การศึกษาดูแบบแก่ผู้ต้องขัง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงพัฒนางานราชทัณฑ์ให้มีความเจริญทัดเทียมกับต่างประเทศ โดยได้ส่งคนไทยไปศึกษาดูงานราชทัณฑ์ในต่างประเทศและนำมาปรับปรุงแก้ไขงานราชทัณฑ์ ทั้งด้านสถานที่และวิธีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างมีศีลธรรม มีมนุษยธรรมมากขึ้น โดยได้ร่างข้อบังคับมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้มีความทันสมัยทัดเทียมอารยะประเทศ ทรงมีแนวคิดริเริ่มที่จะปลูกฝังการให้การศึกษากับผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังแล้วยังเกิดประโยชน์กับประเทศชาติจึงได้มีข้อบังคับ "การเรียนวิชา" ของผู้ต้องขังคือ การเล่าเรียนในขณะที่จำคุกอยู่นั้น ผู้ต้องขังคนใดมีอายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมาจะต้องถูกบังคับให้เล่าเรียนทุกคน ส่วนผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ถ้าสมัครเข้าเรียนจะได้รับอนุญาตเฉพาะผู้ที่มีความประพฤติดี ใฝ่เรียนใฝ่รู้และในขณะที่เล่าเรียนให้งดการทำงาน การเล่าเรียนในสมัยนั้นมีการสอนอ่านเขียนโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้อ่านออกเขียนได้ (กรมราชทัณฑ์. 2525 : 5)

นับตั้งแต่นั้นมาผู้ต้องขังก็ได้มีโอกาสเล่าเรียน เขียน อ่าน เป็นการช่วยสร้างเสริมปัญญาให้มีความรู้มากยิ่งขึ้น

ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว ในปี พ.ศ. 2476 กรมราชทัณฑ์ได้ตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาดูแบบสั่งสอนโดยเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยให้ส่งการไปยังมณฑลต่าง ๆ ให้จัดการอบรมสั่งสอนนักโทษและได้กำหนดระเบียบให้ถือเป็นแนวปฏิบัติจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบการอบรมสั่งสอนผู้ต้องขังให้จัดเป็น 3 แผนก คือ แผนกวิชาสามัญ แผนกศีลธรรม และแผนกวิชาชีพ สำหรับแผนกวิชาสามัญมีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังนี้

สถานที่ ให้จัดสถานที่สำหรับใช้เรียนตามความเหมาะสมของเรือนจำ และทัณฑสถาน มีอุปกรณ์การเรียน เช่น กระดานดำ โต๊ะครู สมุด หนังสือ คู่มือครู เก้าอี้นั่ง และคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความรู้ให้เป็นครู มีพนักงานของกรมราชทัณฑ์เป็นครูใหญ่

วิชาที่สอน อันดับแรกมุ่งในการให้ผู้เรียน อ่าน เขียน คิดเลข มีจรรยาบรรณทางความรู้ เรื่องเมืองไทย และเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ

การสอบ ให้มีการสอบไล่อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยมีเจ้าหน้าที่กรรมการร่วมพิจารณา ดำเนินการ

ในปี 2477 รัฐบาลได้แถลงต่อรัฐสภา เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังไว้ อย่างชัดเจนว่า (ประเสริฐ เมฆมณี. 2532 : 1-4)

1. จะจัดให้มีการอบรมนักโทษในทางศีลธรรมจรรยา และสั่งสอนวิชาชีพพร้อมทั้งฝึกฝนและจัดให้ทำงานที่เป็นคุณประโยชน์ เพื่อสุขภาพ เพื่อปลูกฝังนิสัยและส่งเสริมวิชาชีพ
2. จะได้จัดระเบียบการ จัดให้ทำกินโดยเฉพาะ พร้อมด้วยการดำเนินการอบรม เพื่อเปลี่ยนชีวิตให้เป็นพลเมืองดีต่อไป
3. จะได้ปรับปรุงโรงเรียนดัดสันดานเด็กเสียใหม่ให้การศึกษาและฝึกวิชาชีพให้เป็นพลเมืองดี

ซึ่งการแถลงนโยบายของรัฐบาลเมื่อ 50 ปีมาแล้ว ได้เน้นถึงการเรียนวิชาชีพ เพราะผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ ถ้าหากมีวิชาชีพและนำไปประกอบอาชีพนั้น สามารถที่จะเลี้ยงครอบครัวได้

ในปี 2479 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2479 ได้บัญญัติเรื่องการศึกษาเอาไว้ด้วย ดังต่อไปนี้

มาตรา 27 อธิบดีมีอำนาจออกข้อบังคับว่าด้วยการศึกษาและการอบรมผู้ต้องขัง

มาตรา 28 บรรดาเครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาและการอบรม เช่น เครื่องมือเครื่องใช้ สมุดหนังสือนั้นรัฐบาลจะเป็นผู้จัดหาให้ แต่ผู้ต้องขังจะนำของตนเองมาใช้อีกก็ได้เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว

กฎกระทรวงมหาดไทยข้อ 51 นักโทษเด็ดขาดอายุต่ำกว่า 25 ปี ให้คำนึงถึงการศึกษาและอบรมเป็นพิเศษ

ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกับข้อเสนอแนะอื่น เรื่องที่เกี่ยวข้องของสหประชาชาติ ข้อ 77 ที่บัญญัติถึงความสำคัญของการศึกษาของผู้ต้องขังไว้ ดังนี้ (ประเสริฐเมฆณี. 2522 : 466-467)

1. ทางกรรเรียนจำจะต้องจัดให้ผู้ต้องขังทุกคนได้ศึกษาต่อเท่าที่ผู้ต้องขังสามารถจะรับประโยชน์จากการศึกษาได้ รวมทั้งให้มีการสอนศาสนาแก่ผู้ต้องขังอย่างกว้างขวางเท่าที่จะทำได้ การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่อ่านหนังสือไม่ออก และผู้ต้องขังวัยหนุ่มจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับ และต้องได้รับความเอาใจใส่พิเศษจากฝ่ายบริหารงานเรือนจำและทัณฑสถานอย่างใกล้ชิด

2. การศึกษาของผู้ต้องขังพึงปฏิบัติให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อว่าภายหลังการปลดปล่อยตัวแล้ว ผู้ต้องขังอาจจะได้ศึกษาต่อไปได้โดยสะดวก

และปรากฏในพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช 2531 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ ปี 2536 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2531 ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า 9 หักกองพัฒนาพฤตินิสัยนิหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุง พัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง 9 ให้ได้รับการอบรม และกลับประพฤติตนเป็นคนดี เพื่อที่จะนำความรู้ไปประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษไปแล้ว

การจัดบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง คือ เป็นกิจกรรมอันสำคัญยิ่ง ส่วนหนึ่งในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และการปกครองเรือนจำและทัณฑสถาน โดยการพิจารณาถึงความหมายของการศึกษา ซึ่งได้แก่การเล่าเรียนฝึกฝน และอบรมให้เจริญงอกงามด้วยหลักคุณศึกษาการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังถึงพร้อมด้วยปัญญา จริยศึกษา การถึงพร้อมด้วยการประพฤติดี พลศึกษาการถึงพร้อมด้วยสมบูรณ์แห่งอนามัย

หลักการและเป้าหมายของการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง มีดังนี้

1. เรือนจำและทัณฑสถานต้องทำการประชุมอบรม หรือชี้แนะ 9 ทัณฑ์งานเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งฝ่ายควบคุมและฝ่ายอบรมฝึกวิชาชีพ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและมีทัศนคติที่ตื้นตันอันที่จะร่วมกันจัดการบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขังให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน

2. ทางกรรเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องชี้แจง แนะนำแนวทางการจัดการบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง นับตั้งแต่วาระแรกที่ถูกนำเข้ามาคุมขังไว้ในเรือนจำและทัณฑสถาน

3. การจัดการบริการทางการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ควรทดสอบถึงความกดดันและความสามารถเฉพาะตัวของผู้ต้องขังเป็นแนวทางในการจัดชั้นเรียน หรือหลักสูตรการศึกษาของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

4. เป้าหมายของการศึกษาให้ผู้ต้องขัง ต้องมุ่งเน้นให้ผู้ต้องขังมีความรู้จำเป็นในชีวิตประจำวัน หน้าที่พลเมืองดี และการปฏิบัติตนในสังคมได้อย่างเหมาะสม

5. แผนการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต้องมีความสอดคล้องและรวมเข้าไว้ในส่วนหนึ่งของแผนการศึกษาของชาติ โดยการจัดหลักสูตรและการรับรองคุณภาพของการศึกษา ต้องอยู่ในการควบคุมและส่งเสริมจากสถาบันการศึกษาแห่งท้องถิ่นที่เรือนจำและทัณฑสถานตั้งอยู่ หรือสถาบันการศึกษาของชาติอันเป็นส่วนรวม

6. การจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานแก่ผู้ต้องขังต้องมีความสอดคล้องกับกิจกรรมปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับ การควบคุมรักษาความปลอดภัย การอบรมฝึกวิชาชีพ การนันทนาการ และการปลดปล่อยผู้ต้องขัง เพราะกิจกรรมทุกอย่าง ต่างก็เป็นอุปการะแก่กันทั้งสิ้น

วิธีการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง นอกจากต้องสอดคล้องกับจำนวนเจ้าหน้าที่ และการจัดห้องเรียนที่มีอยู่แล้ว พื้นฐานความรู้ ความสามารถเดิมของผู้ต้องขังก็เป็นส่วนประกอบการพิจารณาด้วยดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับต้นแก่ผู้ต้องขังที่ไม่รู้หนังสือเลย ซึ่งมีอยู่ถึงประมาณระหว่างร้อยละ 50-80 ของจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ควรจัดในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่ออบรมฝึกสอนให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านออกเขียนได้ และคิดเลขเป็น

2. การจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาค้นต้นแล้ว ซึ่งได้แก่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยทางการเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังซึ่งสอบได้ประกาศนียบัตรชั้นประถมศึกษา และมีความสนใจศึกษาต่อได้ศึกษาเล่าเรียนชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าต่อไป

3. การศึกษาระดับอาชีวศึกษาหรือระดับอาชีวศึกษาหรือระดับสูง โดยทางการเรือนจำและทัณฑสถาน ต้องส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่ผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว ได้ศึกษาต่อไปในชั้นอาชีวศึกษา โดยจัดบริการการศึกษาการฝึกวิชาชีพในท้องเรือน และในโรงงานที่มีอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน หรือโดยการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดีและสนใจในการศึกษาได้ทำการศึกษาต่อทางโรงเรียนปรมณีย์ หรือ ณ สถาบันการศึกษาอิสระภายนอก

ภายใต้กฎข้อบังคับและเงื่อนไขที่ทางการเรือนจำและทัณฑสถานกำหนดไว้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้ นิยมปฏิบัติกันอย่างมากในระบบราชทัณฑ์ของสหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย

4. การส่งเสริมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขังในลักษณะกว้าง ๆ และเป็น ประโยชน์ต่อการปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ระหว่างต้องคุมขัง และการปรับสภาพชีวิตภายหลัง จากการพ้นโทษไปแล้ว โดยการอบรมความรู้ทั่วไป การพัฒนาทัศนคติที่ดีแก่ผู้ต้องขังวัฒนธรรม ศิลธรรม นันทนาการสังคม การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบตนเองและหมู่คณะ การตัดสินใจ แก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ และการแนะแนวซึ่งการอบรมเช่นนี้จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ที่มีความ รอบรู้ในสายอาชีพต่าง ๆ เป็นอย่างดี เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ พนักงาน คุมประพฤติ พนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพ นักการศึกษา นักทัณฑวิทยาและอนุศาสนาจารย์

5. การจัดบริการพลศึกษา และนันทนาการแก่ผู้ต้องขัง เป็นการจัดบริการเสริมต่อ การบำรุงจิตใจและการศึกษาของผู้ต้องขัง เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพอนามัยและสุขภาพ จิตของผู้ต้องขัง ที่ต้องถูกคุมขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้งนี้รูปแบบของการจัดบริการทาง พลศึกษาและนันทนาการแก่ผู้ต้องขังที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไปได้แก่ การฝึกกระบี่กระบอง การเล่นเกม การเล่นกีฬา การจัดบริการห้องสมุด การจัดบริการบันเทิง และการพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดี ต่อการบำรุงสุขภาพอนามัยและจิตใจของผู้ต้องขังโดยตรงแล้ว ยังมีส่วนในการลดการก่อความ รุนแรง หรือการปฏิบัติผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานอีกด้วย

3. การจัดการศึกษาวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน

การเรียนสายอาชีพในเรือนจำมิได้กำหนดให้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงาน หรือมิใช่เป็นการ หาผลประโยชน์ แต่ต้องจัดให้มีการศึกษาวิชาชีพในทางทฤษฎีและปฏิบัติ โดยประสานงานจาก กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ มาทำการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ของเรือนจำ หรืออาจจะประสานงานขอความร่วมมือจากองค์กรภายนอกมาช่วยสอน เมื่อมีความรู้ในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ สามารถไปฝึกทักษะในโรงงาน ตามแต่ที่เรือนจำนั้น ๆ จะมีโรงงานตรงกับวิชาที่ เปิดสอน การเปิดสอนวิชาชีพควรคำนึงถึงความสอดคล้องกับโรงงานที่กำลังเปิดฝึกวิชาชีพใน เรือนจำอยู่หรือสอดคล้องกับตลาดแรงงานในขณะนั้น วิชาชีพที่เปิดสอนในเรือนจำจะมีจำนวน

ลักษณะการใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง ถือว่าเป็นกิจกรรมการใช้แรงงาน และการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขังโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำ ภายใต้หลักการและวิธีการ ซึ่งบัญญัติไว้ใน กฎหมายราชทัณฑ์ เพื่อจุดมุ่งหมายต่อการลงโทษ การฟื้นฟูพฤติกรรมและการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังและสังคมด้วย

ประเสริฐ เมฆฉวี (2523 : 71) ได้เสนอลักษณะการใช้แรงงานและการฝึกวิชาชีพ แก่ผู้ต้องขังในวงการราชทัณฑ์ว่ามีลักษณะเด่น 4 ประการคือ

1. การฝึกวิชาชีพเบ็ดเตล็ดโดยทั่วไป เป็นการใช้แรงงานเกี่ยวกับการรักษาความ สะอาด อนามัย สุขาภิบาล การบำรุงซ่อมแซมเรือนจำและทัณฑสถาน การใช้แรงงานตามความ ถนัดเฉพาะตัว และการใช้งานเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน

2. การใช้แรงงานและฝึกวิชาชีพในสาขาเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การ เพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร และการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็น การฝึกวิชาชีพแล้ว ยังช่วยลดความแออัดยัดเยียดของผู้ต้องขังในเรือนจำได้อีกทางหนึ่งด้วย

3. การฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมในเรือนจำและทัณฑสถาน ได้แก่ การฝึกวิชาชีพทาง ช่างฝีมือต่าง ๆ นอกจากผู้ต้องขังจะมีความรู้ความสามารถและความชำนาญติดตัวไปแล้ว ยัง ทำให้ผู้ต้องขังและเรือนจำมีรายได้จากการนี้อีกด้วย

4. การส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพในระบบก้าวหน้า จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ได้แก่การจัดตั้งเรือนจำและทัณฑสถานเพื่อการฝึกวิชาชีพสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะการจัดตั้ง เรือนจำชั่วคราวเคลื่อนที่ เพื่อใช้แรงงานผู้ต้องขังปลูกสวนป่าหรือใช้แรงงานผู้ต้องขังที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความสนใจ ได้มีโอกาสศึกษาและฝึกฝนเพื่อพัฒนางานวิชาชีพในสถาบันการ ศึกษา

การเรียนวิชาชีพที่กรมราชทัณฑ์จัดให้นักศึกษาผู้ต้องขัง ในเรือนจำและทัณฑสถานขณะนี้ แบ่งได้เป็น 2 แบบอย่างกว้าง ๆ ดังต่อไปนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2538 : 131)

1. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไม่เกิน 300 ชั่วโมง โดยความเห็นชอบของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่อนุมัติให้โรงเรียนผู้ช่วยในเรือนจำแต่ละแห่งเปิดสอนรวม 24 สาขาวิชา แต่แบ่งออกเป็น 5 หมวดวิชาคือ

1.1 หมวดช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ ช่างซ่อมจักรยานยนต์ ช่างซ่อมจักรยาน ช่างไฟฟ้า ช่างซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า ช่างไม้ครุภัณฑ์ ช่างปูน ช่างกลึงโลหะ ช่างบัดกรี ช่างประปา และสุขภัณฑ์ ช่างเครื่องทำความเย็น ช่างซ่อมนาฬิกา และช่างทำคอนกรีตบล็อก

1.2 หมวดช่างคหกรรม ได้แก่ อาหารและโภชนาการ ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย เย็บปักถักร้อย เพ้นท์สี และปักจักร

1.3 หมวดพาณิชยกรรม ได้แก่ พิมพ์ดีดไทย-อังกฤษ การบัญชีและตัวเลข มีคณฺเทศน์ คอมพิวเตอร์ และการตลาดและสหกรณ์

1.4 หมวดศิลปและหัตถกรรม ได้แก่ จักสาน ประดิษฐ์ดอกไม้ใบตองของชำร่วย สิ่งทอ ดนตรีไทย-สากล ช่างเครื่องหนัง และช่างทำตัวเรือนเครื่องประดับ

1.5 หมวดเกษตรกรรม ได้แก่ การเพาะเห็ด การเลี้ยงสัตว์ การขยายพันธุ์พืช การปราบศัตรูพืช การเกษตรแผนใหม่ การเลี้ยงผึ้ง และการทำสวนไม้ผลไม้ดอก

2. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ที่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ กรมราชทัณฑ์ได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาดำเนินการจัดการศึกษา วิชาชีพระยะสั้นให้แก่ผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ตามหลักสูตรของหน่วยงานนั้น เช่น หลักสูตรช่างซ่อมโลหะ ช่างเดินสายไฟในอาคาร ช่างบุกระเบื้องและสุขภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวจะจัดเตรียมบุคลากรผู้สอน อุปกรณ์ และวัสดุเข้ามาดำเนินการ ได้แก่ การพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม และสถานประกอบการภายนอก

สำหรับผู้ผ่านการฝึกอบรม อาจจะได้รับหนังสือสำคัญจากหน่วยงานดังกล่าวหรือมีก็ได้ การคัดเลือกนักศึกษาผู้ต้องขังเข้าฝึกอบรมวิชาชีพดังกล่าว จะคำนึงถึงการคัดเลือกนักศึกษาผู้ต้องขังให้เหมาะกับงานอาชีพ อายุ ภูมิสำเนา สุขภาพร่างกาย การศึกษา ความสนใจ ความสมัครใจ ตามที่เรือนจำแต่ละแห่งได้กำหนดขึ้น โดยเรือนจำได้พิจารณาถึงความพร้อมด้านสถานที่ วัสดุอุปกรณ์และตลาดจำหน่ายสินค้า เพื่อจะได้มีทุนหมุนเวียนในการดำเนินการผลิตและการปรับปรุง การฝึกวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ และจะให้โอกาสแก่นักศึกษาผู้ต้องขังที่ใกล้จะพ้นโทษ เพื่อนำความรู้ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ภายหลังพ้นโทษ

ในปีที่ผ่านมา (2537) ได้มีผู้ต้องขังที่ศึกษาวิชาชีพ จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 115 แห่ง รวม 24 วิชาชีพ มีผู้จบหลักสูตรจำนวน 19,821 คน จากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจำนวน 50 แห่ง รวม 15 วิชาชีพ มีผู้จบหลักสูตรจำนวน 2,704 คน จากกรมอาชีวศึกษาจำนวน 35 แห่ง รวม 11 วิชาชีพ มีผู้จบหลักสูตรจำนวน 1,387 คน และจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจำนวน 5 แห่ง รวม 3 วิชาชีพ มีผู้จบหลักสูตรจำนวน 88 คน

ตาราง 1 สถิติการศึกษาวิชาชีพของนักศึกษาผู้ต้องขังในเรือนจำ ประจำปี 2537

หลักสูตร	จำนวน ร.จ. /ทส. ที่เปิดสอน/แห่ง	จำนวนสาขา วิชา	ผู้จบการศึกษา
1. การศึกษาวิชาชีพของกรมการศึกษา นอกโรงเรียน	115	24	19,821
2. การศึกษาวิชาชีพของกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน	50	15	2,704
3. การศึกษาวิชาชีพของกรมอาชีวศึกษา	35	11	1,387
4. การศึกษาวิชาชีพของกรมส่งเสริม อุตสาหกรรม	5	3	88
รวม			24,003

ที่มา : สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย (2538 : 133-136)

ตาราง 2 สถิติการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นให้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน ของกรมราชทัณฑ์ ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน

วิชาที่เปิดสอน	จำนวน แห่ง	ปีการศึกษา 2537		หมายเหตุ
		จำนวนผู้เรียน	จำนวนผู้จบ	
- ช่างตัดผมชาย	92	2,949	2,911	
- ช่างไม้ครุภัณฑ์	85	3,984	3,878	
- ช่างเชื่อมโลหะ	60	2,188	2,015	
- เกษตรกรรม	53	2,278	2,135	
- ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์	19	824	793	
- อื่น ๆ (ช่างแกะสลัก ช่างจักสาน ช่างเครื่องยนต์ ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดผม เสริมสวย ฯลฯ)	78	7,598	7,343	
รวม		19,821	19,125	

ที่มา : สำนักพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย (2538 : 133)

การจัดการศึกษาวิชาชีพให้แก่นักศึกษาผู้ต้องขัง ในเรือนจำและทัณฑสถานให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงสิ่งดังต่อไปนี้

3.1 การดำเนินงาน โรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ จะเปิดรับสมัครนักศึกษาผู้ต้องขังเข้าเรียนปีละ 2 รุ่น ๆ ละ 20-30 คน ต่อ 1 วิชาชีพ จำนวนสาขาที่เปิดสอนตามความพร้อมของโรงเรียนแต่ละแห่ง ซึ่งได้ขออนุญาตกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งกำหนดเวลาเรียนตลอดหลักสูตรทั้งภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎีไม่เกินจำนวน 300 ชั่วโมง จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น

3.2 การจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นในปัจจุบันได้มุ่งเน้น (สุนทร สุนันท์ชัย. 2529 : 121-122)

3.2.1 ฝึกวิชาชีพเพื่อหัดทำงานทำ การฝึกอบรมวิชาชีพประเภทนี้เป็นการฝึกเพื่อมุ่งบ่มคนไปสู่กิจการอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ แต่กิจการลักษณะนี้มีอยู่จำกัด เนื่องจากการฝึกวิชาอาชีพประเภทในระบบโรงเรียน มีความสามารถในการผลิตบุคคลออกมาเป็นจำนวนมาก และยังมีอัตราส่วนที่ว่างงานอยู่ ทั้งนี้เนื่องมาจากอัตราการขยายตัวทางธุรกิจและอุตสาหกรรมไม่ทันต่อการขยายตัวในการศึกษาวิชาอาชีพ

3.2.2 ฝึกวิชาชีพเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพด้วยตนเองได้ การฝึกอาชีพในลักษณะนี้มุ่งที่จะให้ประชาชนสามารถที่จะไปประกอบกิจการได้ด้วยตนเอง เช่น เปิดร้านซ่อมเครื่องขนาดเล็ก รับจ้างตัดเสื้อผ้า เปิดร้านอาหาร เป็นต้น เพราะตลาดแรงงานประเภทนี้มีอยู่โดยทั่วไป ทั้งยังช่วยย้หประชาชนในท้องถิ่นไม่ต้องอพยพไปไหน และเป็นการช่วยพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

3.2.3 ฝึกอาชีพเพื่อนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตน การฝึกอาชีพประเภทนี้มุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง เช่น การปรุงอาหารให้คุณค่าทางโภชนาการ การเลี้ยงเด็กให้มีสุขภาพอนามัยดี รู้จักซ่อมแซมของใช้ภายในบ้าน รู้จักการเดินสายไฟภายในบ้าน เป็นต้น เป็นการฝึกทักษะ ซึ่งไม่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการขายบริการแรงงานหรือฝีมือ แต่เป็นการมุ่งเพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ภายในครอบครัวของตนเองเท่านั้น

3.3 กรมราชทัณฑ์มีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง (กรมราชทัณฑ์. 2537 : 18)

3.3.1 เพื่อพัฒนางานด้านการเรียนวิชาชีพของผู้ต้องขัง ให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยหน่วยงานภายนอกที่มีความพร้อมกว่ากรมราชทัณฑ์

3.3.2 ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ความสามารถในงานวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือตนเองและครอบครัวภายหลังพ้นโทษ

3.3.3 เพื่อช่วยลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำและปัญหาทางสังคมส่วนรวม

3.4 คุณสมบัติของผู้สอนวิชาชีพ

ครูผู้สอนวิชาชีพของกรมราชทัณฑ์นั้น ทางเรือนจำและทัณฑสถานจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ที่มีวุฒิทางการศึกษาในสาขานั้น ๆ เช่น จบ ปวช., ปวส. ทางช่างยนต์ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาชีพช่างยนต์ กอปรกับผู้นั้น อาจจะมีหน้าที่ควบคุมการฝึกวิชาชีพนั้น ๆ ในแดน และอีกประการหนึ่งคือ ผู้ที่มีความชำนาญงานในสาขาวิชานั้น อาจมีวุฒิไม่ตรงกับสาขาที่จบการศึกษา หรือวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลายเท่า่นั้น

ครูสอนวิชาชีพของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ถ้าเป็นวิชาชีพประเภทอุตสาหกรรมจะต้องมีวุฒิ ปวช. หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือผู้ชำนาญงานในสาขาวิชานั้น ๆ โดยมีวุฒิบัตรของสถานศึกษา และหนังสือรับรองความชำนาญของสถานประกอบการ ไม่น้อยกว่า 2 ปี

สำหรับกรมอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง กล่าวถึงครูผู้สอนวิชาชีพจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2524 : 28)

1. มีทักษะในการทำงาน
2. มีประสบการณ์ในงานอาชีพ
3. มีการตัดสินใจ เป็นตัวอย่างที่ดี
4. มีความชำนาญในการสอน มีหลักวิชาครู หลักการวัดผล รู้จักใช้อุปกรณ์

การสอน

5. เป็นผู้ชี้ช่องทางประกอบอาชีพแก่ผู้เรียน

3.5 ปัญหาและอุปสรรคการจัดการศึกษาสายอาชีพ (กรมราชทัณฑ์. 2535 : 28)

3.5.1 การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการศึกษาของผู้ต้องขังมีอยู่อย่างจำกัดและไม่เพียงพอแก่จำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้น

3.5.2 ขาดบุคลากรผู้สอน (ครู) วิชาชีพ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำและทัณฑสถานในสาขาวิชาชีพที่เปิดสอน

3.5.3 การไม่เข้าใจหรือตระหนักถึงคุณค่าของการจัดการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง ระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในเรือนจำและทัณฑสถาน

3.5.4 การเน้นการฝึกวิชาชีพที่ซ้ำซากเฉพาะอย่างในการผลิตสินค้าราชทัณฑ์ หรืองานรับจ้าง แต่ไม่ได้เป็นไปในทางการศึกษาเรียนรู้วิชาชีพ

3.5.5 วิชาชีพที่เปิดสอนก็ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการของผู้ต้องขัง ควรจะเปิดสอนวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม

3.5.6 การไม่สนใจในการศึกษาอบรมของผู้ต้องขัง และระยะเวลาแห่งการต้องโทษจำคุก ไม่อำนวยต่อการศึกษา

3.5.7 สภาพภาพของเรือนจำและทัณฑสถานหรือภาวะแห่งการคุมขังไม่เอื้ออำนวยหรือจูงใจต่อการศึกษา เช่น การเข้มงวดกวดขันระเบียบวินัยเกินไป หรือความแออัด ยึดเย็ดของสถานที่ควบคุม เป็นต้น

3.5.8 การจัดหลักสูตรการศึกษายังไม่เหมาะสม และขาดการประเมินผลในทางปฏิบัติ

4. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

4.1 ความเป็นมา

การเรียนการสอนสายอาชีพได้มีมานานแล้ว แต่เป็นการศึกษาตามอัธยาศัย หรือการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ ในสมัยก่อนการเรียนวิชาชีพกระทำกันในครอบครัว อยู่กันขอบเขตที่จำกัด มักถ่ายทอดกันให้กับบุตรหลานหรือบุคคลที่ใกล้ชิด ต่อมาความต้องการผู้มีความรู้ด้านวิชาชีพมากขึ้น จึงได้จัดการศึกษาอาชีพอย่างเป็นระบบ ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยมีขันทนาภิรมย์เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในเมืองไทย และได้เริ่มจัดการศึกษาวิชาชีพสำหรับเด็กทั้งชายและหญิงในปี พ.ศ. 2408 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดฯ ให้จัดตั้งโรงเรียนอาชีพศึกษา ซึ่งเปิดสอนพาณิชยกรรมเป็นแห่งแรกในปี พ.ศ. 2455 ต่อมาในปี พ.ศ. 2456 กระทรวงธรรมการได้จัดตั้งโรงเรียนอาชีพศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกคือ โรงเรียนเพาะช่าง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2527 : 32) ปีพุทธศักราช 2483 รัฐบาลเริ่มโครงการพรรคเพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือของประชาชน และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทางด้านอาชีพของประชาชน จึงได้จัดการศึกษาวิชาชีพต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการศึกษาผู้หย่อนปัญญาอ่านออกเขียนได้

การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพของกระทรวงศึกษาธิการในระยะแรก มีหน่วยงานที่ดำเนินการเป็นหลักอยู่สองหน่วยงาน คือ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา และ กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา โดยกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาได้ดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่เคลื่อนที่ และโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ประจำที่ ซึ่งโรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ จัดเป็นหน่วยกองงานขนาดเล็ก เปิดสอนประมาณ 2-4 วิชา ได้แก่ วิชาช่างตัดเสื้อผ้าสตรี ตัดผมชาย ช่างเครื่องยนต์ การดำเนินงานกระจายไปทั่วประเทศ ใช้ผู้อำนวยการเป็นผู้สอน ผู้สอนส่วนใหญ่ฐานะเป็นลูกจ้างประจำ ส่วนโรงเรียนอาชีวศึกษาประจำที่ กรมสามัญศึกษาได้จัดอุปกรณ์ส่วนหนึ่งสมทบให้กับโรงเรียนอาชีวศึกษา หรือโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาค และ จัดสรรงบประมาณเป็นค่าตอบแทนให้ครูประจำการสอนในตอนเย็น โรงเรียนผู้ใหญ่ทั้งสองประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกวิชาชีพให้สนองกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและ ช่วยแก้ปัญหาค้นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

ส่วนกองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ในรูปของโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ และโรงเรียนสารพัดช่าง โดยโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่จัดเป็นหน่วยเคลื่อนที่ขนาดใหญ่ เปิดสอนวิชาชีพต่าง ๆ ประมาณ 8-15 วิชา ประกอบด้วยวิชาชีพด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านธุรกิจ ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ซึ่งดำเนินการฝึกวิชาชีพให้กับประชาชนและได้รับความสนใจจากประชาชนมาก ได้กระจายเคลื่อนที่สอนไปในทุกภูมิภาคของประเทศ ส่วนโรงเรียนสารพัดช่างเป็นโรงเรียนที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชน ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครสี่แห่ง และตั้งกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น จังหวัดชลบุรี เชียงใหม่ สงขลา อุบลราชธานี และอุดรธานี เป็นต้น โดยโรงเรียนสารพัดช่างทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางบริการแก่โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ในการปฏิบัติงานภาคสนาม

นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาผู้ใหญ่อีกหลายหน่วยงาน เช่น กองอำนวยการรักษาความปลอดภัยกลาง (กรป.กลาง) กรมแรงงาน และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นต้น จากการที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้ดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่ ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนกัน รัฐบาลจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานเกี่ยวกับโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ สังกัดกรมอาชีวศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ ในสังกัดของกองการศึกษาผู้ใหญ่ คณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอแนะให้รัฐบาลยุบกองส่งเสริมอาชีพ และให้โอนโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ขึ้นตรงต่อกองการศึกษาผู้ใหญ่ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2515 เป็นต้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2524 : 2-3)

ต่อมาในวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2522 กองการศึกษาผู้ใหญ่ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงมีการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขึ้นตามจังหวัดต่าง ๆ และให้ยุบโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ โรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่และประจำที่เข้ามาเป็นกิจกรรมหนึ่งของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2526 : 10)

4.2 แนวคิด

การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดบริการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการรับความรู้ ทักษะวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและความต้องการ ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือรับปรุงอาชีพ ตลอดจนเข้าเรียนการแก้ไขปัญหาด้านชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งถือเป็นจุดหมายสูงสุดของการจัดกิจกรรม

แต่เดิมนั้น การจัดการสอนหรือฝึกอบรมวิชาชีพตามหลักการเดิมเน้นหนักเรื่องการผลิตกำลังคนในด้านช่างฝีมือ และมีระยะเวลานานกลางเพื่อเตรียมคนให้มีอาชีพ และให้มีโอกาสเลือกอาชีพใหม่ตามต้องการ หลักสูตรที่ใช้จัดเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 300 ชั่วโมงต่อหนึ่งรุ่น (ภาคเรียน) โดยผู้เรียนทุกคนต้องเรียนครบ 300 ชั่วโมง (หรือร้อยละ 80 ของเวลาเรียน) จึงมีสิทธิ์ได้รับการประเมินผลการเรียน

การจัดหลักสูตรแบบนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้วิจักษณ์ว่ามีผู้เรียนออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น หลักสูตรยาวเกินไป และผู้เรียนส่วนใหญ่มีภารกิจประจำอยู่แล้ว เป็นต้น ผู้เรียนจึงไม่สามารถหาเวลามาเรียนได้ตลอด และหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนเรียนตั้งแต่ต้นจนจบเหมือนกันหมด ทั้ง ๆ ที่เนื้อหาในหลักสูตรบางเรื่องอาจเป็นเรื่องที่ผู้เรียนไม่สนใจที่จะเรียน หรือเรียนรู้มาก่อนบ้างแล้ว หรือผู้เรียนอาจมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอที่จะเรียนครั้งเดียวตลอดหลักสูตร 300 ชั่วโมง นอกจากนี้การจัดหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนตลอดภาคเรียน ยังเป็นหลักสูตรที่จัดบริการประชาชนได้ไม่กว้างขวาง เพราะจำนวนผู้ที่มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมมีจำนวนจำกัด การที่จะรับผู้เรียนใหม่ได้ก็ต้องเมื่อจบหลักสูตร 300 ชั่วโมงแล้วเท่านั้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2526 : 74)

อย่างไรก็ดีแนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียน เน้นการส่งเสริมการศึกษาดูชีวิต โดยตระหนักว่าการศึกษาคือกระบวนการเรียนรู้ที่คนเราต้องทำต่อเนื่องกันตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเพื่อหันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี การศึกษาด้านอาชีพมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาชีวิต และการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ปัญหามานชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยส่งเสริมและปรับปรุงอาชีพเดิม หรือประกอบอาชีพใหม่ การจัดสอนวิชาชีพต้องสนองต่อความต้องการยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพฤดูกาล ความสะดวก และความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2526 : 44)

4.3 จุดมุ่งหมาย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2525 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการทำงานอันจะเป็นพื้นฐานที่เพียงพอแก่การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ
2. เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในอาชีพที่ดำเนินอยู่เป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวเองและประเทศชาติเป็นส่วนรวม
3. เพื่อส่งเสริมให้มีความสามารถในการประกอบอาชีพรองจากอาชีพเดิมที่ประกอบอยู่ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในอันที่จะเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น
4. เพื่อให้รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพ

4.4 หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นก็ได้พัฒนามาโดยตลอด เพื่อจะให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพ หรือนำไปใช้แก้ปัญหามานชีวิตประจำวัน และเพื่อให้ผู้เรียนสายสามัญทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษา วิชาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ตลอดจนสามารถโอนหน่วยกิตเข้าสมทบกับหน่วยกิตตามโปรแกรมการเรียนทางสายสามัญได้ ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

พุทธศักราช 2525 ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้พัฒนาจากหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
พุทธศักราช 2520 รวมทั้งสิ้น 12 วิชา สำหรับใช้ในโรงเรียนผู้ใหญ่เคลื่อนที่ โรงเรียนผู้ใหญ่
ประจำที่ โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด นอกจากนี้ยัง
ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิชาเลือกในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และโรงเรียนผู้ใหญ่
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น กำหนดขึ้นเพื่อให้สถานศึกษาได้ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่นักศึกษาและ
ประชาชนทั่วไปที่ประสงค์จะนำความรู้ ความชำนาญที่ได้รับไปประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบ
การ หรือประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว หรือนำไปปรับปรุงงานที่ทำให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือ
เพื่อเพิ่มเติมความรู้พิเศษ และสามารถนำมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตในประจำวันได้ การฝึก
วิชาชีพตามหลักสูตรนี้ประกอบด้วยความรู้ภาคทฤษฎีที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้น ๆ โดย
เฉพาะ และจะเป็นภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกได้สัมผัสและมีประสบการณ์จริง จน
สามารถนำไปปฏิบัติงานได้เมื่อจบหลักสูตร จุดเด่นของหลักสูตรนี้ก็คือ เนื้อหาของแต่ละวิชาถูก
แบ่งออกเป็นตอน ๆ หรือรายย่อยที่จับในตัวเอง ระยะเวลาที่ใช้ฝึกในแต่ละรายวิชานั้นจะไม่
เท่ากัน จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาของแต่ละวิชาสั้นหรือยาว ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชา
ต่าง ๆ ได้ตามความสนใจและต้องการตามความถนัดและความสามารถของตนเอง

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2525
ได้จัดแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทวิชาคหกรรม ได้แก่ วิชาช่างตัดเสื้อสตรี ช่างตัดเสื้อชาย
ช่างตัดผมและเสริมสวย วิชาอาหารและขนม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ วิชาพิมพ์ดีด
ภาษาไทย พิมพ์ดีดภาษาอังกฤษ วิชาจัดการธุรกิจ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ ช่างยนต์
ช่างวิทยุ ช่างไฟฟ้า ช่างเชื่อมโลหะ ต่อมาภายหลังได้เพิ่มอีก 2 หมวดวิชาคือ หมวดวิชา
เกษตรกรรม และหมวดวิชาศิลปะและหัตถกรรม

เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและยืดหยุ่นเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น สถาน
ศึกษาก็สามารถเป็นผู้กำหนดหลักสูตรขึ้น นอกเหนือจากวิชาที่กระทรวงอนุมัติไว้แล้ว สำหรับสถาน
ศึกษาในส่วนภูมิภาค ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเป็นผู้อนุมัติหลักสูตร และสำหรับ
สถานศึกษาในส่วนกลางให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนอนุมัติหลักสูตร (กรมการศึกษานอก
โรงเรียน. 2535 : 61-62)

4.5 การดำเนินงาน

การดำเนินงานการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพในปัจจุบัน มีการปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นตามสภาพและความต้องการของผู้เรียนแต่ละท้องถิ่นด้วย การเปิดโอกาสให้สถานศึกษาวิชาชีพที่เปิดสอนแต่ละแห่งกำหนดหลักสูตรขึ้นใช้ได้ตามความเหมาะสม โดยการอนุมัติของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมอบหมายให้พิจารณาอนุมัติ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นไม่เกิน 300 ชั่วโมงได้ ทั้งนี้เพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทันต่อความต้องการของประชาชน และเป็นไปตามฤดูกาลที่ว่างจากการประกอบอาชีพของผู้เรียน ลักษณะสำคัญของหลักสูตรนี้เน้นเรื่องการแบ่งเนื้อหาออกเป็นสัปดาห์ย่อย ระยะเวลาเรียนขึ้นอยู่กับความสั้นยาวของเนื้อหาแต่ละป็นตัวเองเป็นรายวิชา ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเฉพาะส่วนที่ตนต้องการ เมื่อจบแต่ละรายวิชาถือว่าจบหลักสูตรเฉพาะเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ถือว่าเป็นผู้เรียนที่ออกกลางคัน หากผู้เรียนมีความประสงค์จะเรียนต่อเนื่องจนจบหลักสูตรวิชานั้น ๆ ก็สามารถทำได้

การดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จะกล่าวถึงกลุ่มเป้าหมาย หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย สำหรับกลุ่มเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทั้งใน เมืองและในชนบทแบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ กลุ่มเป้าหมายในอาชีพ และกลุ่มเป้าหมายที่จำแนกตามสภาพปัญหา กลุ่มเป้าหมายในอาชีพ หมายถึง กลุ่มเป้าหมายที่ยึดถืออาชีพเพื่อการประกอบอาชีพให้ได้มาซึ่งรายได้ หรือเพื่อการประหยัดเป็นหลัก ซึ่งได้แก่กลุ่มเป้าหมายที่มาเรียนวิชาชีพเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ กลุ่มเป้าหมายที่มาเรียนวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพด้วยตนเอง และกลุ่มเป้าหมายที่มาเรียนวิชาชีพเพื่อไปรับจ้างหรือขายแรงงาน

ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่จำแนกตามสภาพปัญหา หมายถึง กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาโดยเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มผู้อพยพ กลุ่มคนงานในโรงงาน และกลุ่มคนในชุมชนแออัด เป็นต้น

2. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น สำหรับหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เสนอแนะแนวทางไว้ดังนี้

2.1 การแบ่งเวลาเรียน ระยะเวลาเรียน หรือฝึกอบรมตามหลักสูตร ให้เป็นไปตามเนื้อหาวิชาของหลักสูตรนั้น ๆ การแบ่งเวลาเรียนให้ถือตามลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตร

2.2 จำนวนเวลาเรียน นักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรรายวิชานั้น ๆ จึงจะมีสิทธิ์ได้รับใบแสดงผลการเรียนและใบสำคัญ

2.3 หน่วยกิต วิชาที่จัดไว้ในหลักสูตรนี้ เป็นวิชาที่มีทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติรวมกันอยู่ การกำหนดหน่วยกิตของรายวิชาจึงให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้คือ วิชาที่ worth 1 หน่วยกิต หมายถึงวิชาที่ใช้เวลาเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง โดยจะเป็นรายวิชาเดียว หรือหลายรายวิชา หรือหลายวิชารวมกันก็ได้

2.4 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ให้อธิบดีกรมวิชาการมีอำนาจในการสั่งยกเลิก เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงรายวิชาและ เนื้อหาตามความเหมาะสม

2.5 คุณสมบัติของผู้เข้าเรียน ผู้เข้าเรียนทุกคนจะต้องผ่านการทดสอบ หรือการคัดเลือกของโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.6 การโอนหน่วยกิต ผู้เข้าเรียนที่มีความประสงค์จะขอโอนหน่วยกิต เข้าสมทบกับหน่วยกิตในระบบโรงเรียน หรือการศึกษานอกโรงเรียนแบบเปิดเสรีจะระดับที่ 3-4 จนปัจจุบันสามารถนำไปเทียบโอนได้จากระดับประถมศึกษา, ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนด้วยตนเอง จะทำได้เมื่อผู้บริหารโรงเรียนยินยอมที่จะรับโอน

4.6 กระบวนการเรียนการสอน

ในกระบวนการเรียนการสอน ครูเป็นผู้พิจารณาเนื้อหาว่าควรจะสอนด้านทฤษฎี และด้านปฏิบัติอย่างละกี่เปอร์เซ็นต์ โดยเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งควรดำเนินการดังนี้

4.6.1 การชี้แจงสนทนา เนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจนก่อน

4.6.2 การสาธิต เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ ขั้นตอนการทำงาน ฯลฯ โดยผู้สอนทำการสาธิตและให้ผู้เรียนทดลองทำตาม

4.6.3 การปฏิบัติจริง ผู้เรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดทักษะ และความชำนาญตลอดจนมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น

4.6.4 ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อให้มีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องให้แตกฉานยิ่งขึ้น

4.6.5 สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และสิ่งอื่น ๆ ที่เห็นว่า จะเป็นทางแห่งการสร้างคนให้มีคุณภาพ เพื่อสร้างงานให้มีคุณภาพในอนาคต

4.7 การวัดผลและการประเมินผล

การเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันโดยทั่วไปเน้นหนักให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการฝึกภาคปฏิบัติให้มีทักษะพอที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือใช้ในการประกอบอาชีพได้ โดยที่การเรียนการสอนวิชาชีพมีลักษณะดังกล่าว การวัดผลและการประเมินผล การเรียนจึงควรจัดให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ ในการวัดผลควรให้น้ำหนักทางภาคปฏิบัติมากกว่า ทฤษฎี อาจจะให้ประมาณ 80-100% และน้ำหนักทางภาคทฤษฎีอาจจะให้ประมาณ 0-20% ทั้งนี้ อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอนว่าควรจะให้อัตราส่วนของน้ำหนักในการวัดผลภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎี เป็นเท่าไร โดยพิจารณาจากเนื้อหาวิชานั้นแต่ละงาน (รายวิชาย่อย)

หลักการวัดผลและประเมินผล โดยที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย "การประเมินผลการเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2522" ได้กำหนดให้ประเมินผล การเรียนจากการวัดผลระหว่างเรียน และเมื่อเรียนจบแต่ละรายวิชา การประเมินผลอาจใช้ การทดสอบหรือการสังเกต หรือวิธีอื่นใดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดมุ่งหมายของรายวิชานั้น ๆ

เนื้อหาในแต่ละรายวิชา ครูผู้สอนอาจพิจารณาแบ่งออกเป็นรายวิชาหรือเป็นงาน ให้ผู้เรียน เรียนปฏิบัติตามการประเมินผล จึงควรประเมินจากระหว่างการเรียนแต่ละรายวิชา ย่อย หรือการปฏิบัติงานแต่ละงานตั้งแต่ต้นจนจบ ถือว่าเป็นผลการเรียนของรายวิชาย่อยหรือ งานนั้น เมื่อสิ้นสุดการเรียนของรายวิชาใดแล้ว ให้นำผลการเรียนของทุกรายวิชาย่อยหรือ ทุกงานในรายวิชานั้นมาประเมินเป็นผลการเรียน

วิธีการวัดผลประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละงาน (รายวิชาย่อย) โดยเมื่อครู ผู้สอนพิจารณาเนื้อหาในแต่ละงานว่าควรจัดสอนและวัดผล เน้นหนักทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เป็นร้อยละเท่าไร อาจวัดผลโดยวิธีสังเกตการณ์การปฏิบัติงาน การทดสอบหรือการดูผลงาน ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานสิ้นสุดและให้ผลการเรียนออกมาเป็นคะแนน แล้วจึงนำคะแนนของการวัดผล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติงานนั้นมารวมกัน ได้เท่าไรนำผลรวมที่ได้มาปรับเป็นระดับคะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

90 – 100	เท่ากับผลการเรียน ดีมาก	ระดับคะแนน 4
75 – 89	เท่ากับผลการเรียน ดี	ระดับคะแนน 3
60 – 74	เท่ากับผลการเรียน ค่อนข้างดี	ระดับคะแนน 2
50 – 59	เท่ากับผลการเรียน ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	ระดับคะแนน 1
0 – 49	เท่ากับผลการเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์	ระดับคะแนน 0

วิธีการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยที่การจัดสอนในแต่ละรายวิชา แบ่งออกเป็นรายวิชาย่อยหรืองาน ในแต่ละรายวิชาอาจประกอบด้วยงานหลายงาน เมื่อ สิ้นสุดการเรียนในแต่ละรายวิชาให้ประเมินผล โดยนำผลการเรียนหรือผลการปฏิบัติงานของ ทุ่่งงานในรายวิชานั้น ๆ มารวมกัน ได้เท่าไรแล้วหารด้วยจำนวนงาน นำผลลัพธ์มาปรับระดับ คะแนนอีกครั้งหนึ่งโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.00	เท่ากับ 4
	2.50 – 3.49	เท่ากับ 3
	1.50 – 2.49	เท่ากับ 2
	0.50 – 1.49	เท่ากับ 1
	0.00 – 0.49	เท่ากับ 0

การคำนวณหน่วยกิต ให้ใช้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คือวิชาที่มีค่าหนึ่ง หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้เวลาเรียนรวมกันไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ในการคิดคำนวณหน่วยกิต ให้นำจำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละรายวิชามารวมกันแล้วหารด้วย 30 ผลลัพธ์คือจำนวนหน่วยกิต

4.8 สภาพปัญหาการดำเนินงาน

จากการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทั่วประเทศ ปรากฏว่ามีปัญหาที่เป็นอุปสรรคใน การดำเนินงานการฝึกวิชาชีพระยะสั้นดังนี้คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2527 : 35-36)

1. ปัญหาการขาดข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อการวางแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

2. ปัญหาการเงินงบประมาณจากส่วนกลางสู่ส่วนท้องถิ่นทำได้ล่าช้า ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวของการฝึก
3. ปัญหาการขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการประหยัดในการใช้ทรัพยากร
4. ปัญหาหลักสูตรบางหลักสูตรล้าสมัย บางหลักสูตรระยะเวลาสั้นมากเกินไป ทำให้การฝึกไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้ที่สำเร็จจากการฝึกวิชาชีพขาดคุณภาพโดยเฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานน้อย
5. ปัญหาคุณภาพครูผู้ฝึก บางแห่งขาดแคลน บางแห่งมีครูฝึกแต่เป็นครูที่ขาดประสบการณ์ ทำให้มีปัญหานในการถ่ายทอด
6. ปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาค่อนข้างสูง
7. ปัญหางบประมาณมีน้อย ทำให้การฝึกล้าสมัยไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีใหม่ ๆ
8. ปัญหาผู้เข้าฝึกวิชาชีพไม่ได้ตั้งใจเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์
9. ปัญหาการตลาดสำหรับผลิตผลของผู้ที่ได้รับการฝึกอาชีพ
10. ปัญหาขาดแคลนเงินทุนสำหรับผู้ที่มีความประสงค์จะมีกิจการของตนเอง
11. ปัญหากฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งมากมายซับซ้อนจนไม่เกื้อกูลการทำงาน และกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

จิรศักดิ์ พลรัฐนาสิทธิ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัญหาด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ แผนกช่างเครื่องยนต์จำนวนรวม 218 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสำคัญในการเรียนแผนกช่างเครื่องยนต์ ปัญหาด้านหลักสูตร โดยเฉพาะในเรื่องหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนน้อยเกินไป และหลักสูตรกำหนดเวลาเรียนภาคปฏิบัติมีน้อยเกินไป สำหรับปัญหาด้านอื่นรองลงมา คือ ปัญหาด้านทักษะการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ และวัสดุฝึกไม่เพียงพอ นอกจากนี้ เป็นปัญหาด้านสังคมการเรียนรู้ และปัญหาด้านตัวครู เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา

การเรียนรู้ แผนกช่างเครื่องยนต์ของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยแบ่งกลุ่มผู้ตอบตามอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่าอายุจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่าง ความคิดเห็นในปัญหาด้านตัวครู และด้านสังคมการเรียนรู้ ส่วนระดับการศึกษามีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันในปัญหาด้านหลักสูตร ด้านสังคมการเรียนรู้ และด้านทักษะการเรียนรู้ สำหรับความแตกต่างทางอาชีพของผู้เรียนนั้น มีผลทำให้เกิดความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านตัวครู และด้านทักษะการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พจน์ ราชวีรיתהะ (2529 : 87-91) ได้ทำการศึกษานักเรียนและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้น ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุต่ำกว่า 26 ปี จบประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสเป็นโสดและยังไม่ประกอบอาชีพ สำหรับปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้นนักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลางห้าด้าน เรียงลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศ สภาพแวดล้อม ด้านตัวผู้เรียน ด้านหลักสูตรและด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ ส่วนด้านครูผู้สอนมีปัญหาลำดับที่น้อย ด้านหลักสูตรต้องการเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถนำไปใช้ในครอบครัวได้และต้องการเรียนภาคทฤษฎีน้อย ๆ แต่ให้มีการฝึกภาคปฏิบัติมาก ๆ งานปฏิบัติควรมีหลายลักษณะมีปริมาณมากกว่าในปัจจุบัน ส่วนรูปแบบวิธีการเรียนนั้น ต้องการเรียนแบบต่อเนื่อง โดยเรียนตั้งแต่เริ่มต้นไปจนครบตามหลักสูตรที่ลงทะเบียนและต้องการเรียนวันละ 3 ชั่วโมง วิธีการสอนต้องให้ครูใช้วิธีสาธิตอธิบายพร้อมกับการใช้สื่อ เอกสารหรือตัวอย่างของจริง ของจำลอง รูปภาพประกอบการสอน แล้วจึงให้ฝึกปฏิบัติ โดยการแบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 2-5 คน และมีการให้เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาให้ความรู้เพิ่มเติม ต้องการทัศนศึกษาในแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ด้วย ส่วนเรื่องผลประโยชน์ ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาต้องการวิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน และผลสำเร็จที่ครูมอบหมายให้นำส่งมาให้ครูตรวจ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ฝึกปฏิบัติงานต้องการให้ศูนย์จัดให้เพียงพอ ด้านตัวครูผู้สอนต้องการครูที่มีความจริงใจ ตั้งใจถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิควิธีการสอนที่เข้าใจง่าย

มนัส ศรีภักขยา (2533 : 33-38) ได้ทำการศึกษานักเรียนการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นโรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกออกเป็น 3 หมวดวิชา หมวดอุตสาหกรรม หมวดวิชาสหกรรม หมวดวิชาพาณิชยกรรม ในปัญหาการเรียนของนักศึกษารวม 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านครูผู้สอน ปัญหาด้านหลักสูตร และปัญหาด้านอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นนักศึกษาที่ประสบปัญหาการเรียน

โดยมีผลการเรียนที่ต่ำที่สุดในแต่ละหมวดวิชารวมทั้งสิ้น 320 คน ผลจากการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาการเรียนในระดับมาก คือ ปัญหาด้านตัวผู้เรียน ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาด้านหลักสูตร ส่วนปัญหาด้านครูผู้สอนพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

รัตนา พลัฒา (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตเพื่อการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีภูมิหลังต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พื้นฐานทางการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ในด้านการฝึกอาชีพผู้ต้องขังไม่เห็นด้วยในเรื่องรายได้ของการปันผล เพราะรายได้นั้นไม่สามารถนำไปช่วยเหลือครอบครัวภายนอกได้ ผู้ต้องขังยอมรับการฝึกอาชีพแต่ไม่เลือกวิชาชีพที่จะฝึกเพราะจะต้องเรียนวิชาชีพที่เรือนจำจังหวัดจัดหาให้ไม่ตรงกับพื้นฐานของครอบครัว กรมราชทัณฑ์ควรให้ศึกษาตามความต้องการของบุคคลภายนอกต่อผลิตผลและฝึกอาชีพหลาย ๆ อย่าง ที่สามารถสร้างความพร้อมให้กับผู้ต้องขังในการฝึกอาชีพต่าง ๆ จะทำให้ผู้พ้นโทษออกไปจากเรือนจำมีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และไม่กลับมากระทำผิดอีก

สุวารี รวบทองศรี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า กรมราชทัณฑ์ควรสร้างภาพพจน์และบทบาทให้เด่นชัดขึ้น เพิ่มกิจกรรมที่จะเน้นให้ผู้ต้องขัง เข้าใจและพัฒนาตนเองมากขึ้น กิจกรรมทุกประเภทที่ปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง จะยังคงมีต่อไป แต่จะพัฒนาไปในรูปของความเป็นธรรม มีมนุษยธรรม มุ่งเน้นการบำบัดแก้ไขด้วยการบริหารด้านเป้าหมายที่จะไม่ให้ผู้พ้นโทษวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีกนั้น จะต้องเน้นการอบรมและการฝึกวิชาชีพที่เหมาะสม ให้การส่งเสริมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการส่งเสริมและติดตามผลหลังปล่อยตัว ต้องการเน้นปฏิบัติเป็นพิเศษ การฝึกวิชาชีพภายในเรือนจำจะเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานในลักษณะงานอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นด้วย

นาวร ธนวัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในคณะวิชาคหกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ด้านตัวผู้เรียนมีปัญหาสูงสุดในเรื่องไม่มีเวลาฝึกทบทวนการเรียนที่บ้าน ด้านครูผู้สอนมีปัญหาสูงสุดในเรื่อง ครูให้รายละเอียดในบทเรียนไม่ชัดเจน เช่น เทคนิคการสอนและเคล็ดลับต่าง ๆ ในการทำความเข้าใจบทเรียน ด้านหลักสูตรมีปัญหาสูงสุดในเรื่องได้รับฝากอุปกรณ์การเรียนในแต่ละห้องเรียน แต่เมื่อพิจารณาปัญหาการเรียนรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำมากอาจถือได้ว่าไม่มีปัญหา

2. นักศึกษาวิชาชั้นหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา มีปัญหาการเรียนด้านตัวผู้เรียน ครูผู้สอน หลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดย นักศึกษาวิชาชั้นหลักสูตรระยะสั้นจากวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา และนักศึกษาวิชาชั้นหลักสูตรระยะสั้นวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร มีปัญหาการเรียนแตกต่างจากนักศึกษาวิชาชั้นหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างพระนครหลวง

อารยา นครเขตต์ (2533 : 54-56) ได้ทำการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (2535-2539) ในสี่ด้านคือ เป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น การบริหารการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ทำหน้าที่บริหารวางแผน และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวนรวมทั้งสิ้น 29 คน ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ด้านเป้าหมายของการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น ควรเพิ่มความรู้อาจสามารถให้ผู้เรียนนำไปพัฒนาอาชีพเดิมของตนให้ดีขึ้น และเหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้าง เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพ มองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ รู้จักค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ สามารถวิเคราะห์เชิงธุรกิจก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอิสระ ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะเป็นการสนองนโยบายการลดปัญหาการว่างงาน

2. ด้านการบริหารการศึกษาวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น แนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ การจัดให้มีการประสานงานกันระหว่างภาครัฐบาลกับภาคเอกชน เพื่อเร่งระดมและใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งกระจายอำนาจการบริหารไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

3. ด้านหลักสูตรและโครงการสอนวิชาอาชีวศึกษาชั้นระยะสั้น ควรจัดหลักสูตรให้เป็นชุดวิชาโดยให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้เป็นตอน ๆ แต่ละตอนมีระยะเวลาการฝึกสั้นเรียนจบเร็ว และมีลักษณะยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนไปได้ตามความต้องการของผู้เรียน จะยืดสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพของประชาชนและใช้หลักสูตรเฉพาะท้องถิ่น

4. ด้านจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสัน มีแนวโน้มที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพใด ส่วนการเรียนการสอนจะมีการพัฒนาสื่อการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สำหรับวิชาชีพที่ต้องอาศัยการฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดความชำนาญจะได้จัดให้มีการจัดส่งไปฝึกทักษะในสถานประกอบการต่อไป

พัฐ จุลสุวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่ในเรือนจำกลางคลองเปรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน รวม 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและหลักสูตร ด้านวิธีการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนำไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในเรือนจำกลางคลองเปรม จำนวน 132 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย
2. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีอายุพื้นฐานความรู้เดิม ภูมิสำเนา ระยะเวลาต้องโทษ และสาขาวิชาชีพที่ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันโดยทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ
3. นักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เนื้อหาและหลักสูตรไม่ทันสมัยและล้าเกินไป เวลาฝึกภาคปฏิบัติมีน้อยและอุปกรณ์และเครื่องมือเก่าไม่ทันสมัย และมีข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ในการสอนภาคปฏิบัติมากขึ้น และให้เวลากับการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แลนเจนบัค (Langenbach, 1972 : 35-38) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเจตคติของครูที่มีต่อการใช้และวางแผนพัฒนาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าครูที่มีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตรได้คะแนนสูงกว่าครูที่ไม่มีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร ส่วนระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการสอนนั้น มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อครู นอกจากนั้นยังพบว่าครูที่มีประสบการณ์ หรือมีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร จะมีเจตคติทางบวกต่อการใช้และการวางแผนหลักสูตรมากกว่าครูที่ไม่มีความรู้หรือมีส่วนในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

คาร์ธูเธอร์ (Caruther. 1976 : 1978-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสอนโดยครูที่มีประสบการณ์และครูที่ไม่มีประสบการณ์ ครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะ และครูที่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนสูงสุดคือนักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์และมีประสบการณ์มาก นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองลงมาเป็นอันดับสองคือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์แต่มีประสบการณ์น้อย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรองลงมาเป็นอันดับที่สาม คือ นักเรียนที่เรียนจากครูที่มีประสบการณ์มากแต่ไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อยที่สุดคือนักเรียนที่เรียนจากครูที่ไม่มีประสบการณ์และไม่ได้รับการฝึกฝนมาเพื่อสอนวิทยาศาสตร์

คา และโจเซฟ (Karr and Joseph. 1976 : 6426-A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อบริการและโปรแกรมด้านการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่รับรู้ว่าการและบริการและการศึกษามีความจำเป็นและต้องการให้ขยายบริการให้มากขึ้น สำหรับโปรแกรมการศึกษาที่จัดไว้ั้น ตรงกับความต้องการในขณะนั้น และควรจัดให้ตรงกับความต้องการในอนาคตด้วย นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการให้ขยายโปรแกรมทางการศึกษาด้านอาชีพ โดยเฉพาะด้านการค้า เทคนิคธุรกิจ สำหรับในด้านบริการที่เกี่ยวข้อง นักศึกษาต้องการการแนะแนวและการบริการดูแลเด็ก นอกจากนี้ยังสรุปได้ว่านักศึกษาผู้ใหญ่ยังคงเห็นความสำคัญของโปรแกรมการบริการแนะแนว ซึ่งจะทำให้นักศึกษาบรรลุเป้าหมายด้านอาชีพและการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแนะแนวในด้านอาชีพของผู้ใหญ่

รอส และเจนนี (Ross and Jennie. 1976 : 2697-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าศึกษาในโปรแกรมการศึกษานักผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 627 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในโปรแกรมการศึกษานักผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัย 12 แห่ง การศึกษาพบว่า เหตุผลที่เข้ามาศึกษาต่อนั้น นักศึกษาที่มีเพศ ภูมิหลังด้านอาชีพ และระดับของโปรแกรมการศึกษาที่นักศึกษาลงทะเบียนไว้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเลือกโปรแกรมทางการศึกษานักผู้ใหญ่ คือต้องการเป็นบุคคลที่มีการศึกษา ต้องการมีความสุขส่วนตัว ต้องการปริญญา และต้องการมีสถานภาพทางการทำงาน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญในการพิจารณาหลักสูตร การสำรวจความคิดเห็นของครูผู้ใช้หลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำห้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตร เพื่อที่จะได้นำผลนั้นมาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าพฤติกรรมการศึกษาของครูผู้สอน
 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน ทั้งในและนอกเรือนจำ ทัณฑสถาน
 หมวดวิชาที่สอนและที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน มีความคิดเห็นต่อหลักสูตร ทั้งสอดคล้องและ
 แตกต่างกัน จึงเป็นตัวแปรที่ควรศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
 พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสันต่างกัน มี
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่สอนในหมวดวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
 พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่สอนในที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาดำเนินการตามลำดับ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนวิชาชีพ ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2537 ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ 115 แห่ง ซึ่งมีครูผู้สอนวิชาชีพทั้งสิ้น 506 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากกลุ่มประชากรในข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 จัดกลุ่มเรือนจำและทัณฑสถานตามที่ตั้งดังต่อไปนี้ ส่วนกลาง จำนวน 25 แห่ง ส่วนภูมิภาค จำนวน 90 แห่ง

2.2 ในแต่ละส่วนสุ่มมา 50% ของจำนวนเรือนจำและทัณฑสถาน ได้เรือนจำและทัณฑสถานในส่วนกลางจำนวน 13 แห่ง ในส่วนภูมิภาคจำนวน 45 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในส่วนกลาง จำนวน 58 คน และในส่วนภูมิภาคจำนวน 198 คน รวมทั้งสิ้น 256 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการตามที่กำหนดไว้ มี 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคอร์ท (Likert scale) มีระดับดำเนินการได้เหมาะสม 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด มี 67 ข้อ
 ข้อคำถามที่ถามไปในทางบวกจะให้คะแนนมากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1 ส่วนข้อคำถามที่ถามไปในทางลบจะให้คะแนนมากที่สุด = 1 มาก = 2 ปานกลาง = 3 น้อย = 4 น้อยที่สุด = 5

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน มี 4 ข้อ

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร บทความ ทฤษฎีหลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในด้านนี้ เพื่อกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยและสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร สัมภาษณ์ครูผู้สอน นักศึกษา ผู้ใหญ่สายอาชีพ ตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม จะได้มีความชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยมากขึ้น

3. นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการในข้อ 1-2 มาสร้างแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ดำเนินการตามข้อ 3 ไปขอคำปรึกษาจาก ประธานคณะกรรมการและการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ และขอคำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงให้อ่านแล้วเข้าใจง่าย มีความหมายชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 3 คน กรรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 5 คน กรมราชทัณฑ์ จำนวน 1 คน และกรมอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ตามข้อ 5 ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ตามหลักสูตร กรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากโรงเรียนผู้ใหญ่นเรือนจำ 4 แห่ง แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) เมื่อเดือนมิถุนายน 2538 ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังกรมราชทัณฑ์ ขอให้กรมราชทัณฑ์ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังเรือนจำและทัณฑสถาน

2. การส่งแบบสอบถามผู้วิจัย ส่งแบบสอบถามให้กับเรือนจำและทัณฑสถานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ เพื่อส่งต่อให้กับครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นตามหลักสูตรกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำและทัณฑสถาน และขอให้เรือนจำและทัณฑสถานเก็บรวบรวมส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ภายในเวลา 1 เดือน โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่าง เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2538

3. เมื่อครบกำหนดแล้วปรากฏว่ามีแบบสอบถามส่งคืนไม่ครบ 2 เรือนจำ ดังนั้น ผู้วิจัยได้ติดตามโดยประสานงานกับครูใหญ่ในเรือนจำอีกครั้งหนึ่ง จนได้รับแบบสอบถามกลับมาครบทั้ง 256 ฉบับ

4. เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้แล้ว ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ปรากฏว่า มีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 6 ฉบับ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.00 เพื่อทำการวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ชื่อ SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science) วิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อตอบปัญหาการทำวิจัยตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ภูมิการศึกษาของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพ หมวดวิชาที่สอน และสถานที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้ง 4 ด้าน ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Statistic) และกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป คือ ภูมิการศึกษา หมวดวิชาที่สอน โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test Statistic) เมื่อพบความแตกต่างจะวิเคราะห์เป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่
4. เมื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะ จากครูผู้สอนวิชาชีพ เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน การคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน มีดังนี้
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 59)

1.1 หาอัตราร้อยละใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิธีสูตร (ลัน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2524 : 77)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีสูตร (ลัน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2524 : 17)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

s_i^2 แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

3. สถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ลัณ ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ. 2524 : 97)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1, S_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สูตร (ลัณ ส่ายยศ และอังคณา ส่ายยศ. 2524 : 108)

$$F = \frac{MSA}{MSW}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F -distribution

MSA แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MSW แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังนี้ (ลัดดาวัลย์ หวังพานิช,
2528 : 234)

$$S = \sqrt{\frac{(K - 1)F}{(\alpha: df_1, df_2)} \quad MSe \left[\frac{K (C_j)^2}{j = 1n_j} \right]}$$

เมื่อกำหนดให้ S แทน ค่าวิกฤตแบบเชฟเฟ

K แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

F ($\alpha: df_1, df_2$) แทน ค่าเอฟที่ได้จากตารางแจกแจงเอฟในตาราง

H โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ (α) และ

df คือ df ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนแบบด้านเดียว หรือ df_c หรือ

df_r ถ้าเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวน

แบบสองด้านส่วน df_x หรือ df_w

MSe แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวน

ที่ได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

ตัวประมาณค่าของ MSe คือ MS_w

C_j แทน สัมประสิทธิ์ของการเปรียบเทียบ

n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง (t-distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่มตัวอย่าง (F-distribution)
df	แทน	ขั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน รวม 4 ด้าน ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

- 4.21 - 5.00 หมายถึง ดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุด
- 3.41 - 4.20 หมายถึง ดำเนินการได้เหมาะสมมาก
- 2.61 - 3.40 หมายถึง ดำเนินการได้เหมาะสมปานกลาง
- 1.81 - 2.60 หมายถึง ดำเนินการได้เหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.80 หมายถึง ดำเนินการได้เหมาะสมน้อยที่สุด

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในเรือนจำ
และทัณฑสถาน
- ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน เกี่ยวกับหลักสูตร
วิชาชีพพระยะสันตามตัวแปร
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพภาพส่วนตัวของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและ
ทัณฑสถาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

สภาพภาพของครูผู้สอนวิชาชีพ	จำนวน (คน) (N=250)	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน		
1.1 ต่ำกว่า ปวช.	37	14.80
1.2 ปวช. หรือเทียบเท่า	80	32.00
1.3 ปวส. หรือเทียบเท่า	61	24.40
1.4 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	72	28.80
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น		
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	113	45.20
2.2 ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	137	54.80
3. หมวดวิชาที่สอนปัจจุบัน		
3.1 อุตสาหกรรม	97	38.80
3.2 คหกรรม	28	11.20
3.3 ศิลปและหัตถกรรม	75	30.00
3.4 เกษตรกรรม	50	20.00
4. ที่ตั้งของ เรือนจำและทัณฑสถาน		
4.1 ส่วนกลาง	63	25.20
4.2 ส่วนภูมิภาค	187	74.80

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันนเรือนจำและทัณฑสถาน เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับ ปวช.หรือเทียบเท่า เป็นจำนวนสูงสุดคือ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 วุฒิการศึกษาระดับ ปวส.หรือเทียบเท่า จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 24.40 และวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช. จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีจำนวนสูงสุดคือ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 54.80 และต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 ครูผู้สอนในหมวดอุตสาหกรรม มีจำนวนสูงสุดคือ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 รองลงมาคือหมวดศิลปหัตถกรรม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 หมวดเกษตรกรรม จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และหมวดศหกรรม จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.20 ครูผู้สอนในส่วนภูมิภาค มีจำนวนสูงสุดคือ จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 74.80 และอยู่ในส่วนกลาง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ดังปรากฏในตาราง 4-28 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยรวมและรายด้าน

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการได้เหมาะสม
ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	4.04	0.53	มาก
ด้านเนื้อหา	3.83	0.57	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.79	0.48	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.83	0.45	มาก
รวม	3.87	0.44	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น รวมทุกด้านอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ทุกด้านมีความคิดอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.79 - 4.04$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร

ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
1. กำหนดเนื้อหาได้ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ	4.06	0.82	มาก
2. สอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่	3.84	0.92	มาก
3. สอดคล้องกับสภาพการณ์ภายในเรือนจำ	3.74	0.96	มาก
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ	4.17	0.79	มาก
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ	4.34	0.71	มากที่สุด
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น	4.18	0.75	มาก
7. สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ในปัจจุบัน	4.04	0.97	มาก
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบ อาชีพ	4.14	0.84	มาก
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพ	4.22	0.69	มาก
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางาน อาชีพเดิมได้ดีขึ้น	4.10	0.79	มาก
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่มพูน รายได้ให้สูงขึ้น	4.17	0.75	มาก
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน	4.13	0.70	มาก
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพรอง ภายหลังพ้นโทษ	4.01	0.86	มาก
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ไปประกอบอาชีพ อิสระภายหลังพ้นโทษ	4.09	0.88	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
15. สามารถนำความรู้ด้านอาชีพที่เรียนไปศึกษา ต่อได้	3.40	1.12	มาก
รวม	4.04	0.57	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการ
ได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสม
มากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพและข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะ
ที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.34, 4.22$) นอกนั้นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสม
มากทุกข้อ ($\bar{X} = 3.40 - 4.18$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา

ด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
16. เนื้อหานันทักษะปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	4.34	0.72	มากที่สุด
17. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับเวลาที่พอเหมาะ	3.69	1.02	มาก
18. เนื้อหากับความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกัน	3.75	0.79	มาก
19. เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับภารกิจของ ผู้เรียน	3.51	0.93	มาก
20. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อความ เข้าใจง่ายของผู้เรียน	4.09	0.86	มาก
21. เนื้อหาเหมาะสมกับโรงเรียนผู้ปกครองเรือนจำ	3.97	0.84	มาก
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบ อาชีพภายหลังพ้นโทษ	4.16	0.77	มาก
23. เนื้อหาที่ขอบเขตเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ ต้องขัง	3.72	0.85	มาก
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบ อาชีพได้	3.74	0.91	มาก
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนซึ่ง เป็นผู้ต้องขัง	3.66	0.91	มาก
26. เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนต่อในระดับ สูง	3.02	1.05	ปานกลาง
27. เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.94	0.87	มาก
28. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติ ที่ดีต่อวิชาชีพ	3.94	0.75	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น	3.80	0.88	มาก
30. เนื้อหาเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพด้วยตนเอง	4.07	0.83	มาก
รวม	3.83	0.57	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສັນที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສັນในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 4.34$) อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมปานกลางมี 1 ข้อ คือ ข้อ 26 เนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนต่อในระดับสูง ($\bar{X} = 3.02$) นอกนั้นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} =$ ระหว่าง 3.51 - 4.16)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
31. การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ	4.40	0.73	มากที่สุด
32. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา	3.86	0.80	มาก
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึง	3.98	0.96	มาก
34. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติน้อยเกินไป	3.57	1.06	มาก
35. กิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่าง บุคคล	3.42	0.84	มาก
36. มีการร่วมมือกันดีในการทำงานกลุ่มในวิชาชีพ ของผู้เรียน	3.80	0.78	มาก
37. การเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้ วิชาชีพแก่ผู้เรียน	4.09	0.88	มาก
38. กิจกรรมการเรียนก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้ เรียน	3.86	0.77	มาก
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง	3.82	0.85	มาก
40. มีสื่อการสอนประกอบเพื่อให้เข้าใจบทเรียนดี ขึ้น	4.10	0.88	มาก
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียงพอในการฝึกงานของ ผู้เรียน	3.65	1.11	มาก
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางแต่เพียงผู้เดียว	2.92	1.04	ปานกลาง
43. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยากร ร่วมในการสอนวิชาชีพ	4.18	0.91	มาก
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนตามความเหมาะสมของ เนื้อหา	3.81	0.76	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
45. การใช้วัสดุของโรงงานได้รับความร่วมมือด้วยดี	3.58	1.02	มาก
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	3.68	0.92	มาก
47. กิจกรรมในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับการฝึกอาชีพในโรงงานที่มีอยู่แล้ว	3.83	0.95	มาก
48. วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียน	3.24	1.26	ปานกลาง
49. การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ	4.24	0.84	มากที่สุด
รวม	3.79	0.48	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในเรื่องจำและทัชสถาน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง อธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.40, 4.24$)

ส่วนข้อ 42 การสอนมีครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางแต่เพียงผู้เดียว และข้อ 48 วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียน อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 2.92, 3.24$) นอกนั้นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.98 – 3.58)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
50. การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียน	3.85	0.77	มาก
51. ประเมินผลในการตรวจงานในภาคปฏิบัติ	4.06	0.75	มาก
52. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือเป็นความสำคัญ	3.51	0.88	มาก
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ	3.84	1.11	มาก
54. เกณฑ์ที่ใช้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.68	0.85	มาก
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นการวัดผลที่ได้ข้อมูลที่ เป็นจริง	3.50	0.93	มาก
56. มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียน ในระหว่าง ที่เรียนวิชาชีพ	3.98	0.76	มาก
57. การทดสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎี เน้นกระบวนการ การแก้ปัญหา	3.65	0.92	มาก
58. การวัดผลประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่า ภาคทฤษฎี	4.24	0.82	มากที่สุด
59. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติจาก ประสบการณ์ตรง	4.02	0.77	มากที่สุด
60. การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้น ความจำ	4.24	0.79	มาก
61. มีการวัดผลและประเมินผล จากผลงานกลุ่ม	3.52	0.91	มาก
62. การวัดผลและประเมินผล ในภาคปฏิบัติเน้น กระบวนการคิดเป็น	3.88	0.85	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ดำเนินการ ได้เหมาะสม
63. การวัดผลพิจารณาจากความตั้งใจในการฝึก ปฏิบัติงาน	4.06	0.75	มาก
64. การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยการเรียนรู้การ สอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.24	0.71	มากที่สุด
65. เกณฑ์ที่ใช้วัดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ภายในเรือนจำและทัณฑสถาน	3.70	0.82	มาก
66. ผู้เรียนและครูผู้สอนกำหนดเกณฑ์ในการ ประเมินผลร่วมกัน	3.70	0.93	มาก
67. การประเมินผลพิจารณาจากการสอบไล่ปลายปี เป็นสำคัญ	3.34	1.05	ปานกลาง
รวม	3.83	0.45	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยการเรียนรู้การสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.24, 4.24, 4.24$) ส่วนข้อ 67 การประเมินผลพิจารณาจากการสอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) นอกนั้นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 4.02 - 4.06)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	ต่ำกว่า บวช.		บวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดเนื้อหาในการสอน								
ได้ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ	4.22	0.92	4.06	0.84	3.97	0.79	4.04	0.76
2. สอดคล้องกับวิทยาการ สมัยใหม่	3.81	0.99	3.83	0.88	3.75	0.99	3.92	0.87
3. สอดคล้องกับสภาพการณ์ ภายในเรือนจำ	3.97	0.99	3.68	1.01	3.56	0.96	3.81	0.87
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ ดีต่อสังคมอาชีพ	4.30	0.84	4.02	0.83	4.10	0.81	4.32	0.67
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ ด้านอาชีพกว้างขึ้น	4.30	0.70	4.13	0.82	4.07	0.79	4.28	0.63
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสพ- การณ์ในงานอาชีพ	4.30	0.84	4.29	0.70	4.33	0.70	4.43	0.65
7. สอดคล้องกับความต้องการ การของตลาดแรงงาน ในปัจจุบัน	4.27	0.80	3.89	0.96	4.00	1.11	4.10	0.94
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่มในการประกอบ อาชีพ	4.19	0.74	4.02	0.95	4.21	0.73	4.17	0.84
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่ เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพ	4.13	0.75	4.25	0.71	4.20	0.70	4.22	0.63

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปรีญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปใช้ในการพัฒนางาน อาชีพเดิมให้ดีขึ้น	4.11	0.81	4.10	0.74	4.07	0.83	4.11	0.80
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ จากที่เรียนไปเพิ่มพูน รายได้ให้สูงขึ้น	4.19	0.84	4.20	0.76	4.05	0.74	4.22	0.72
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน	4.08	0.76	4.09	0.66	4.16	0.71	4.17	0.69
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปประกอบอาชีพรอง ภายหลังพ้นโทษ	4.08	0.92	3.97	0.86	4.08	0.76	3.93	0.91
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบ การณ์ไปประกอบอาชีพ อิสระภายหลังพ้นโทษ	4.05	0.94	4.06	0.90	4.16	0.88	4.06	0.85
15. สามารถนำความรู้ด้าน อาชีพที่เรียนไปศึกษา ต่อได้	3.51	1.35	3.35	1.17	3.39	0.90	3.36	1.12
รวม	4.10	0.64	4.00	0.50	4.00	0.53	4.08	0.49

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช., ปวช.หรือเทียบเท่า, ปวส.หรือเทียบเท่า และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 4.00 - 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช. มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 5 ข้อ คือ ข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ข้อ 7 สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน และข้อ 1 กำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนให้ชัดเจนเชิงปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.30, 4.30, 4.30, 4.27, 4.22$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปวช.หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การทำงานอาชีพและข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.30, 4.25$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปวส.หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ และข้อ 8 มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.38, 4.21$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาดังแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 5 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น ข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และข้อ 11 มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ที่เรียนไปเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.43, 4.32, 4.28, 4.22, 4.22$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16. เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี	4.40	0.72	4.39	0.74	4.23	0.69	4.32	0.71
17. เนื้อหาสอดคล้องกับ เวลาที่เหมาะสม	3.84	0.99	3.73	1.09	3.52	0.99	3.69	0.96
18. เนื้อหากับความมุ่งหมาย ของหลักสูตรสอดคล้อง กัน	3.86	0.85	0.66	0.78	3.70	0.80	3.82	0.74
19. เนื้อหามีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับภารกิจของ ผู้เรียน	3.65	0.92	3.57	0.98	3.33	0.93	3.53	0.89
20. เนื้อหาเรียงลำดับจาก ง่ายไปหายาก เพื่อ ความเข้าใจง่ายของ ผู้เรียน	4.27	0.73	4.01	0.95	4.10	0.85	4.06	0.82
21. เนื้อหาเหมาะสมกับ โรงเรียนผู้ให้ทุน เรียนจำ	4.03	0.80	4.00	0.80	3.87	0.80	3.99	0.91
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ ในการนำไปประกอบ อาชีพภายหลังพ้นโทษ	4.08	0.89	4.13	0.76	4.20	0.75	4.18	0.76

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
23. เนื้อหามีขอบเขตเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขัง	3.68	0.94	3.75	0.85	3.70	0.80	3.74	0.87
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้	4.13	0.92	3.62	0.88	3.66	1.00	3.72	0.83
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ต้องขัง	3.86	0.79	3.62	0.95	3.56	0.99	3.70	0.86
26. เนื้อหาส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อในระดับสูง	2.95	1.10	3.01	1.09	3.00	1.00	3.10	1.04
27. เนื้อหาเหมาะกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.97	0.90	3.94	0.88	3.95	0.80	3.93	0.90
28. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.03	0.87	3.91	0.66	3.87	0.69	3.97	0.82
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.81	0.97	3.63	0.98	3.93	0.75	3.85	0.89

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30. เน้นหาเน้นให้ผู้เรียน มองเห็นช่องทาง ประกอบอาชีพด้วยตนเอง	4.11	0.99	4.01	0.82	4.08	0.82	4.11	0.77
รวม	3.91	0.57	3.80	0.58	3.78	0.57	3.85	0.55

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช., ปวช. หรือเทียบเท่า, ปวส. หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.78 - 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช. มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อคือ ข้อ 16 เน้นหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี และข้อ 20 เน้นหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.40, 4.27$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปวช. หรือเทียบเท่า, ปวส. หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เน้นหาเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 4.39, 4.23, 4.32$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา

ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
31. การสอนเน้นการฝึก ภาคปฏิบัติ	4.54	0.77	4.41	0.76	4.34	0.68	4.37	0.74
32. กิจกรรมเหมาะสมกับ เนื้อหา	4.05	0.91	3.82	0.80	3.72	0.78	3.92	0.76
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติ จริงอย่างทั่วถึง	4.19	0.94	3.97	1.04	3.93	0.98	3.93	0.85
34. ระยะเวลาที่ใช้ในการ ฝึกภาคปฏิบัติน้อยเกินไป	3.35	1.06	3.54	1.02	3.79	1.05	3.52	1.11
35. กิจกรรมสอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่าง บุคคล	3.51	0.84	3.28	0.95	3.39	0.78	3.56	0.74
36. มีการร่วมมือกันดำเนินการ ทำงานกลุ่มในวิชาชีพ ของผู้เรียน	3.86	0.71	3.75	0.90	3.74	0.70	3.88	0.74
37. เชิญวิทยากรในท้องถิ่น มาบรรยายความรู้วิชา ชีพแก่ผู้เรียน	3.84	1.04	4.16	0.90	4.11	0.82	4.12	0.80
38. กิจกรรมการเรียนการสอน ก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้เรียน	3.65	0.95	3.87	0.74	3.93	0.73	3.88	0.74

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.73	0.93	3.91	0.82	3.88	0.86	3.73	0.84
40. มีสื่อการสอนประกอบ เพื่อให้เข้าใจบทเรียน ดีขึ้น	4.08	0.83	4.18	0.96	4.07	0.85	4.05	0.86
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียง พอในการฝึกงานของผู้ เรียน	3.62	1.19	3.66	1.24	3.64	0.98	3.66	1.03
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็น ศูนย์กลางแต่เพียงผู้ เดียว	3.32	1.05	2.87	1.09	2.90	0.98	2.77	1.00
43. การเชิญวิทยากรจาก หน่วยงานอื่นมาเป็น วิทยากรร่วมในการสอน วิชาชีพ	3.86	1.03	4.35	0.92	4.18	0.87	4.15	0.84
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอน ตามความเหมาะสมของ เนื้อหา	3.76	0.95	4.04	0.67	3.67	0.83	3.71	0.63
45. การใช้วัสดุฝึกของ โรงงาน ได้รับความ ร่วมมือด้วยดี	3.76	0.95	3.66	1.05	3.61	1.02	3.38	0.99

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือเทียบเท่า		ปวส. หรือเทียบเท่า		ปริญญาตรีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	3.54	0.87	3.80	0.95	3.80	0.89	3.53	0.91
47. กิจกรรมในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับการฝึกอาชีพในโรงงานที่มีอยู่แล้ว	3.86	1.00	3.99	0.97	3.87	0.88	3.62	0.92
48. วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียน	3.49	1.22	3.11	1.37	3.40	1.28	3.14	1.15
49. การสอนเน้นการสาธิตทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ	4.27	0.84	4.27	0.90	4.22	0.76	4.22	0.84
รวม	3.80	0.47	3.82	0.52	3.80	0.46	3.74	0.46

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช., ปวช. หรือเทียบเท่า, ปวส. หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.74 - 3.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช., ปวส. หรือเทียบเท่าและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ใน

ระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.54, 4.34, 4.37) และข้อ 49 การสอนเน้นการสาธิต และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.27, 4.22, 4.22) ส่วนครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่วุฒิการศึกษา ปวช. หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ ข้อ 43 การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยกรร่วมในการสอนวิชาชีพ และข้อ 49 การสอนเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 4.41, 4.35, 4.27)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50. การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาที่ได้ เรียน	3.81	0.88	3.89	0.80	3.92	0.71	3.78	0.75
51. ประเมินผลในการตรวจงานใน ภาคปฏิบัติ	4.08	0.79	4.09	0.78	4.10	0.75	3.97	0.71
52. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือ เป็นความสำคัญ	3.40	0.96	3.58	0.89	3.51	0.77	3.49	0.93
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติไม่ เพียงพอ	3.57	1.12	4.01	1.11	3.84	1.21	3.78	1.00
54. เกณฑ์ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย ของหลักสูตร	3.43	0.76	3.77	0.90	3.59	0.88	3.78	0.79
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นการวัดผล ที่ได้ข้อมูลที่แท้จริง	3.43	0.93	3.44	1.06	3.56	0.88	3.56	0.82
56. มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียน ในระหว่างที่เรียนวิชาชีพ	3.97	0.69	4.08	0.90	3.90	0.60	3.94	0.76
57. การทดสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎี เน้นกระบวนการแก้ปัญหา	3.38	0.92	3.75	0.98	3.62	0.97	3.70	0.81
58. การวัดผลประเมินผล เน้นภาค ปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	4.16	0.87	4.19	0.89	4.36	0.73	4.25	0.78

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
59. การวัดผลและประเมินผล เน้น ภาคปฏิบัติจากประสบการณ์ โดยตรง	3.97	0.80	4.13	0.77	3.87	0.76	4.07	0.73
60. การวัดผลและประเมินผล เน้น การนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้น ความจำ	3.95	0.81	4.33	0.89	4.26	0.73	4.27	0.69
61. มีการวัดผลและประเมินผล จาก ผลงานกลุ่ม	3.32	0.97	3.66	1.05	3.41	0.84	3.55	0.73
62. การวัดผลและประเมินผล ใน ภาคปฏิบัติเน้นกระบวนการคิดเป็น	3.73	0.84	3.90	1.00	3.82	0.81	4.00	0.74
63. การวัดผลพิจารณาจากความตั้งใจ ในการปฏิบัติงาน	4.16	0.69	4.11	0.85	3.97	0.73	4.04	0.70
64. การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้ การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.13	0.89	4.39	0.61	4.23	0.69	4.12	0.72
65. เกณฑ์ที่ใช้วัดความสอดคล้องกับ สภาพแวดล้อมภายในเรือนจำ และทัณฑสถาน	3.59	0.95	3.80	0.87	3.62	0.84	3.73	0.67
66. ผู้เรียนและครูผู้สอนกำหนดเกณฑ์ ในการประเมินผลร่วมกัน	3.19	0.97	3.82	0.97	3.75	0.79	3.77	0.90

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
67. การประเมินผลพิจารณาจากการ สอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ	3.32	1.00	3.37	1.10	3.26	1.06	3.37	1.02
รวม	3.70	0.49	3.91	0.50	3.81	0.40	3.84	0.41

จากตาราง 12 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ปวช., ปวช. หรือเทียบเท่า, ปวส. หรือเทียบเท่า และปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.70 - 3.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปวช. หรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และข้อ 60 การวัดผลและประเมินผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ ($\bar{X} = 4.39, 4.33$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปวส. หรือเทียบเท่ามีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 59 การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ข้อ 60 การวัดผลประเมินผล เน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.36, 4.26, 4.23$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไปมีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 60 การวัดผลและประเมินผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าความจำ และข้อ 59 การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 4.27, 4.25$)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น

ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดเนื้อหาในการสอนได้ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ	3.98	0.74	4.12	0.87
2. สอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่	3.75	0.96	3.90	0.88
3. สอดคล้องกับสภาพการณ์ภายในเรือนจำ	3.70	0.94	3.77	0.97
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ	4.11	0.74	4.22	0.83
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น	4.13	0.75	4.23	0.75
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ	4.26	0.69	4.40	0.71
7. สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	3.90	1.01	4.15	0.94
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ	4.03	0.82	4.23	0.84
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	4.16	0.63	4.26	0.73
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางานอาชีพเดิม ได้ดีขึ้น	4.03	0.83	4.15	0.74
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น	4.11	0.73	4.22	0.77
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.08	0.68	4.17	0.70
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพรองภายหลัง พ้นโทษ	3.99	0.80	4.02	0.91
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ไปประกอบอาชีพอิสระภายหลัง พ้นโทษ	3.98	0.89	4.17	0.87
15. สามารถนำความรู้ด้านอาชีพที่เรียนไปศึกษาต่อได้	3.36	1.04	3.42	1.18
รวม	3.98	0.49	4.10	0.55

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.98 - 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ($\bar{X} = 4.26$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 6 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น ข้อ 8 มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ ข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ และข้อ 11 มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น ($\bar{X} = 4.40, 4.26, 4.23, 4.23, 4.22, 4.22$)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติ
งานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น

ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16. เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี	4.31	0.64	4.36	0.77
17. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับเวลาที่พอเหมาะ	3.62	0.98	3.75	1.05
18. เนื้อหากับความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกัน	3.70	0.72	3.80	0.84
19. เนื้อหามีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการกิจของผู้เรียน	3.50	0.88	3.52	0.98
20. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อความเข้าใจ ง่ายของผู้เรียน	4.03	0.84	4.14	0.88
21. เนื้อหาเหมาะสมกับโรงเรียนผู้สอนเรียนจำ	3.93	0.89	4.01	0.80
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพภายหลัง พ้นโทษ	4.11	0.79	4.20	0.76
23. เนื้อหาซับซ้อนเหมาะกับผู้ที่เป็นผู้ต้องขัง	3.71	0.82	3.74	0.88
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ได้	3.60	0.88	3.85	0.92
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ต้อง ขัง	3.57	0.89	3.74	0.93
26. เนื้อหาส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อในระดับสูง	2.99	1.00	3.05	1.09
27. เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	3.81	0.87	4.05	0.85
28. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพ	3.84	0.74	4.01	0.75
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่น	3.79	0.89	3.80	0.87

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30. เนื้อหาเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพด้วยตนเอง	4.03	0.83	4.11	0.84
รวม	3.77	0.52	3.87	0.60

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาโดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.77 – 3.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 4.31, 4.36$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
31. การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ	4.35	0.72	4.44	0.75
32. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา	3.85	0.77	3.87	0.83
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึง	3.90	0.93	4.05	0.97
34. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสั้นเกินไป	3.66	0.98	3.49	1.12
35. กิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.30	0.80	3.52	0.86
36. มีการร่วมมือกันดีในการทำงานกลุ่มในวิชาชีพของผู้เรียน	3.78	0.75	3.82	0.81
37. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชาชีพแก่ผู้เรียน	4.13	0.76	4.06	0.96
38. กิจกรรมการเรียนการสอนก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้เรียน	3.83	0.69	3.88	0.83
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.87	0.74	3.79	0.93
40. มีสื่อการสอนประกอบเพื่อให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	4.04	0.83	4.15	0.93
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียงพอในการฝึกงานของผู้เรียน	3.66	0.97	3.63	1.21
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง แต่เพียงผู้เดียว	2.87	1.00	2.96	1.08
43. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยากรร่วมในการสอนวิชาชีพ	4.10	0.99	4.25	0.84
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา	3.83	0.75	3.80	0.77
45. การใช้วัสดุฝึกของโรงงาน ได้รับความร่วมมือด้วยดี	3.52	1.01	3.63	1.02
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	3.69	0.82	3.68	0.99

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
47. กิจกรรมในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับการฝึกอาชีพ ในโรงงานที่มีอยู่แล้ว	3.74	0.93	3.90	0.95
48. วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการฝึกภาคปฏิบัติ ของผู้เรียน	3.03	1.24	3.42	1.26
49. การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบาย ประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ	4.24	0.79	4.25	0.87
รวม	3.76	0.42	3.82	0.52

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.76 - 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 49 การสอนของครูผู้สอนเน้นการสาธิต ทดลองและอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้ฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.35, 4.24$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ ข้อ 43 การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยากรร่วมในการสอนวิชาชีพ และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดสอบ และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.44, 4.25, 4.25$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตาม
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น

ด้านวัดผลและประเมินผล	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50. การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียน	3.90	0.73	3.81	0.81
51. ประเมินผลในการตรวจงานในภาคปฏิบัติ	4.07	0.69	4.04	0.79
52. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือเป็นความสำคัญ	3.47	0.87	3.55	0.89
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ	3.84	1.15	3.83	1.09
54. เกณฑ์ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.74	0.84	3.63	0.86
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นการวัดผลที่ได้ข้อมูลที่แท้จริง	3.55	0.97	3.47	0.89
56. มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียน ในระหว่างที่เรียน วิชาชีพ	3.96	0.74	3.99	0.78
57. การทดสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎี เน้นกระบวนการแก้ ปัญหา	3.62	0.86	3.67	0.98
58. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาค ทฤษฎี	4.16	0.80	4.31	0.83
59. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติจากประสบ- การโดยตรง	4.03	0.80	4.02	0.74
60. การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ	4.29	0.75	4.20	0.82
61. มีการวัดผลและประเมินผลจากผลงานกลุ่ม	3.61	0.91	3.44	0.90
62. การวัดผลและประเมินผล ในภาคปฏิบัติเน้นกระบวนการ การคิดเป็น	3.93	0.78	3.85	0.91
63. การวัดผลพิจารณาจากความตั้งใจในการฝึกภาคปฏิบัติ งาน	4.01	0.71	4.11	0.78

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านวัดผลและประเมินผล	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
64. การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.24	0.68	4.23	0.74
65. เกณฑ์ที่ใช้วัดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน เรือนจำและทัณฑสถาน	3.69	0.76	3.71	0.87
66. ผู้เรียนและครูผู้สอนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินร่วมกัน	3.72	0.82	3.68	1.01
67. การประเมินผลพิจารณาจากการสอบไล่ปลายปีเป็น สำคัญ	3.23	1.01	3.42	1.08
รวม	3.84	0.42	3.83	0.48

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.83 - 3.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.29, 4.24$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.31, 4.23$)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตามหมวด
วิชาที่สอน

ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดเนื้อหาในการสอน								
ได้ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ	4.00	0.79	3.96	0.84	4.20	0.79	4.02	0.89
2. สอดคล้องกับวิทยาการ สมัยใหม่	3.84	0.95	3.89	0.87	3.87	0.87	3.74	0.96
3. สอดคล้องกับสภาพการณ ภายในเรือนจำ	3.75	1.00	4.00	0.90	3.87	0.87	3.36	0.94
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ ดีต่อสังคมอาชีพ	4.11	0.79	4.32	0.67	4.25	0.82	4.06	0.79
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ ด้านอาชีพกว้างขึ้น	4.17	0.79	4.39	0.63	4.25	0.68	3.98	0.79
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสพ- การณ์ในงานอาชีพ	4.35	0.69	4.46	0.69	4.45	0.60	4.08	0.83
7. สอดคล้องกับความต้องการ การของตลาดแรงงาน ในปัจจุบัน	4.16	0.91	4.07	1.05	4.12	0.96	3.64	1.00
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่มในการประกอบ อาชีพ	4.15	0.85	4.21	0.88	4.17	0.81	4.02	0.84

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่ เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพ	4.21	0.71	4.25	0.75	4.25	0.59	4.16	0.77
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปใช้ในการพัฒนางาน อาชีพเดิมให้ดีขึ้น	4.09	0.75	4.04	0.84	4.16	0.70	4.04	0.95
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ จากที่เรียนไปเพิ่มพูน รายได้ให้สูงขึ้น	4.09	0.74	4.14	0.70	4.29	0.71	4.16	0.87
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวัน	4.01	0.73	4.36	0.68	4.27	0.55	4.04	0.78
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปประกอบอาชีพรอง ภายหลังพ้นโทษ	4.05	0.79	4.14	0.89	3.99	0.94	3.88	0.85
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบ การณืประกอบอาชีพ อิสระภายหลังพ้นโทษ	4.01	0.94	4.18	0.98	4.19	0.71	4.04	0.95

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
15. สามารถนำความรู้ด้านอาชีพ ที่เรียนไปศึกษาต่อได้	3.35	1.18	3.43	1.03	3.44	1.13	3.40	1.05
รวม	4.02	0.84	3.92	0.83	4.12	0.78	3.91	0.88

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม มีความคิดเห็นด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.91 - 4.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ และข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ($\bar{X}$ = 4.35, 4.21) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนคหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 6 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น ข้อ 12 มุ่งให้ผู้เรียนมีนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพ ข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ และข้อ 8 มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ ($\bar{X}$ = 4.46, 4.39, 4.36, 4.32, 4.25, 4.21) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนศิลป์และหัตถกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 6 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ ข้อ 11 มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น ข้อ 12 มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสัมมาอาชีพ ข้อ 5 มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น และข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ($\bar{X}$ = 4.45, 4.29, 4.27, 4.25, 4.25, 4.25)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน

ด้านเนื้อหา	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16. เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี	4.36	0.69	4.39	0.68	4.36	0.75	4.22	0.74
17. เนื้อหาสอดคล้องกับ เวลาที่พอเหมาะ	3.64	1.06	4.07	0.90	3.76	1.04	3.48	0.91
18. เนื้อหากับความมุ่งหมาย ของหลักสูตรสอดคล้อง	3.78	0.78	4.14	0.80	3.69	0.77	3.56	0.76
19. เนื้อหามีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับภารกิจของ ผู้เรียน	3.65	0.95	3.89	0.92	3.40	0.90	3.20	0.86
20. เนื้อหาเรียงลำดับจาก ง่ายไปหายาก เพื่อ ความเข้าใจง่ายของ ผู้เรียน	4.11	0.80	4.25	0.80	4.20	0.84	3.78	0.97
21. เนื้อหาเหมาะสมกับ โรงเรียนผู้ใหญ่ใน เรือนจำ	3.91	0.85	4.36	0.62	4.09	0.81	3.70	0.89
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ ในการนำไปประกอบ อาชีพภายหลังพ้นโทษ	4.20	0.79	4.32	0.67	4.15	0.78	4.00	0.78

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปะและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
23. เนื้อหาที่มีขอบเขตเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขัง	3.75	0.89	4.00	0.72	3.79	0.86	3.42	0.78
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้	3.68	0.93	4.00	0.82	4.00	0.82	3.30	0.89
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ต้องขัง	3.58	1.00	3.89	0.92	3.83	0.81	3.46	0.84
26. เนื้อหาส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อจนระดับสูง	2.98	1.06	3.14	0.97	2.99	1.08	3.10	1.05
27. เนื้อหาเหมาะกับการนำปราชญ์ชีวิตประจำวัน	3.91	0.87	4.29	0.66	3.97	0.90	3.78	0.89
28. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	3.96	0.73	3.93	0.90	4.01	0.73	3.78	0.71
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.83	0.86	3.89	0.92	3.75	0.90	3.74	0.88

ตาราง 18 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
30. เนื้อหาเน้นให้ผู้เรียน มองเห็นช่องทาง ประกอบอาชีพด้วยตนเอง	4.02	0.87	4.07	0.81	4.16	0.79	4.04	0.97
รวม	3.82	0.87	4.04	0.81	3.88	0.85	3.64	0.86

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม มีความคิดเห็นด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.64 – 4.04) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X}$ = 4.36) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนคหกรรม มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 5 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี ข้อ 21 เนื้อหาเหมาะสมกับโรงเรียนผู้เรียนเรียนประจำข้อ 22 เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ข้อ 27 เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน และข้อ 20 เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อความเข้าใจง่ายของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 4.39, 4.36, 4.32, 4.29, 4.25) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนศิลปและหัตถกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X}$ = 4.36) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนเกษตรกรรม มีความคิดเห็นข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าทฤษฎี ($\bar{X}$ = 4.22)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามหมวด
วิชาที่สอน

ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
31. การสอนเน้นการฝึก ภาคปฏิบัติ	4.39	0.85	4.32	0.77	4.49	0.60	4.34	0.66
32. กิจกรรมเหมาะสมกับ เนื้อหา	3.83	0.73	4.14	0.85	3.96	0.78	3.60	0.88
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติ จริงอย่างทั่วถึง	3.93	0.90	4.18	0.86	3.95	1.06	4.04	0.95
34. ระยะเวลาที่ใช้ในการ ฝึกภาคปฏิบัติน้อยเกินไป	3.49	1.07	3.32	1.02	3.67	1.12	3.70	0.97
35. กิจกรรมสอดคล้องกับ ความแตกต่างระหว่าง บุคคล	3.34	0.85	3.57	0.74	3.60	0.82	3.24	0.85
36. มีการร่วมมือกันดีในการ ทำงานกลุ่มในวิชาชีพ ของผู้เรียน	3.76	0.80	4.11	0.63	3.80	0.84	3.70	0.71
37. เชิญวิทยากรในท้องถิ่น มาบรรยายความรู้วิชา ชีพแก่ผู้เรียน	4.01	0.92	4.07	0.90	4.15	0.86	4.18	0.80
38. กิจกรรมการเรียนการ สอนก่อให้เกิดความพอ ใจแก่ผู้เรียน	3.79	0.71	4.00	0.77	3.85	0.82	3.90	0.84

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.80	0.82	3.89	0.83	3.83	0.88	3.82	0.90
40. มีสื่อการสอนประกอบ เพื่อให้เข้าใจบทเรียน ดีขึ้น	4.07	0.94	4.25	0.75	4.12	0.90	4.04	0.83
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียง พอในการฝึกงานของผู้ เรียน	3.68	1.11	3.64	1.13	3.68	1.19	3.54	0.97
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็น ศูนย์กลางแต่เพียงผู้ เดียว	3.12	0.96	2.96	1.07	2.76	1.05	2.72	1.13
43. การเชิญวิทยากรจาก หน่วยงานอื่นมาเป็น วิทยากรร่วมในการสอน วิชาชีพ	4.19	0.88	4.00	0.94	4.19	0.92	4.26	0.94
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอน ตามความเหมาะสมของ เนื้อหา	3.82	0.72	3.93	0.72	3.89	0.73	3.60	0.88
45. การใช้วัสดุฝึกของ โรงงาน ได้รับความ ร่วมมือด้วยดี	3.64	0.99	3.64	1.16	3.55	0.99	3.48	1.03

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐาน ในการตัดสินใจเลือก ประกอบอาชีพ	3.69	0.95	3.79	0.96	3.68	0.84	3.62	0.97
47. กิจกรรมในการฝึกภาค ปฏิบัติสอดคล้องกับการ ฝึกอาชีพในโรงงานที่มี อยู่แล้ว	3.99	0.88	3.68	0.90	3.84	0.96	3.60	1.03
48. วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่ เพียงพอต่อการฝึกภาค ปฏิบัติของผู้เรียน	3.13	1.26	3.43	1.32	3.49	1.28	2.98	1.17
49. การสอนเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบาย ประกอบแล้วจึงให้ผู้ เรียนฝึกภาคปฏิบัติ	4.27	0.81	4.32	0.77	4.31	0.84	4.14	0.93
รวม	3.79	0.90	3.70	0.90	3.80	0.92	3.71	0.92

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.70 - 3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ

และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบด้วย จึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.39, 4.27$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนคหกรรมมีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ ข้อที่ 49 การสอนของครู เน้นการสาธิตทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 40 มีสื่อการสอนประกอบเพื่อให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น ($\bar{X} = 4.32, 4.32, 4.25$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนศิลปะและหัตถกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่มีอยู่ในระดับดำเนินการได้อย่างเหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบแล้ว จึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.49, 4.31$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนเกษตรกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 43 การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยากรร่วมในการสอนวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34, 4.26$)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามหมวด
วิชาที่สอน

ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50. การวัดผลครอบคลุม เนื้อหาที่ได้เรียน	3.84	0.83	4.00	0.82	3.85	0.71	3.78	0.74
51. ประเมินผลในการตรวจ งานในภาคปฏิบัติ	4.11	0.70	4.04	0.69	4.08	0.77	3.92	0.83
52. การทดสอบด้วยข้อเขียน ยังถือเป็นความสำคัญ	3.50	0.84	3.75	0.80	3.45	1.00	3.48	0.79
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาค ปฏิบัติไม่เพียงพอ	3.94	1.06	3.68	1.16	3.73	1.13	3.88	1.17
54. เกณฑ์สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของ หลักสูตร	3.69	0.86	3.89	0.74	3.56	0.84	3.72	0.90
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็น การวัดผลที่ได้ข้อมูลที่ เป็นจริง	3.56	0.96	3.46	0.79	3.37	0.98	3.62	0.85
56. มีการสังเกตความสนใจ ของผู้เรียน ในระหว่าง ที่เรียนวิชาชีพ	4.05	0.81	4.00	0.61	3.93	0.76	3.90	0.76
57. การทดสอบข้อเขียนใน ภาคทฤษฎี เน้นกระบวนการ การแก้ปัญหา	3.63	0.99	3.75	0.93	3.67	0.84	3.60	0.93

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
58. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่า ภาคทฤษฎี	4.29	0.79	4.36	0.73	4.31	0.82	4.00	0.88
59. การวัดผลและประเมิน ผล เน้นภาคปฏิบัติจาก ประสบการณ์โดยตรง	4.00	0.76	4.11	0.68	4.09	0.74	3.92	0.85
60. การวัดผลและประเมิน ผล เน้นการนำความรู้ ไปใช้มากกว่าเน้น ความจำ	4.26	0.75	4.32	0.77	4.25	0.87	4.14	0.76
61. มีการวัดผลและประเมิน ประเมินผล จากผลงาน กลุ่ม	3.58	0.97	3.50	0.96	3.49	0.86	3.44	0.84
62. การวัดผลและประเมิน ผล ในภาคปฏิบัติเน้น กระบวนการคิดเป็น	3.81	0.94	4.07	0.72	4.01	0.83	3.72	0.76
63. การวัดผลพิจารณาจาก ความตั้งใจในการ ปฏิบัติงาน	4.09	0.84	4.07	0.66	4.20	0.68	3.80	0.67
64. การทดสอบความรู้ขั้น ฐานช่วยให้การเรียนรู้ การสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.32	0.67	4.32	0.72	4.24	0.67	4.02	0.82

ตาราง 20 (ต่อ)

ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	อุตสาหกรรม		คหกรรม		ศิลปและ หัตถกรรม		เกษตรกรรม	
	Ȫ	S.D.	Ȫ	S.D.	Ȫ	S.D.	Ȫ	S.D.
65. เกณฑ์ที่ใช้วัดความ สอดคล้องกับสภาพแวด ล้อมภายในเรือนจำและ ทัณฑสถาน	3.71	0.86	3.79	0.79	3.77	0.78	3.54	0.81
66. ผู้เรียนและครูผู้สอน กำหนดเกณฑ์ในการ ประเมินผลร่วมกัน	3.82	0.96	3.39	0.99	3.71	0.93	3.60	0.81
67. การประเมินผลพิจารณา จากการสอบไล่ปลายปี เป็นสำคัญ	3.28	1.03	3.32	1.16	3.37	1.11	3.40	0.95
รวม	3.86	0.87	3.88	0.82	3.84	0.85	3.75	0.84

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม มีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก (Ȫ ระหว่าง 3.75 - 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนอุตสาหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ ($\bar{X}$ = 4.32, 4.29, 4.26) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีหมวดวิชาที่สอนคหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการ

การได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.36, 4.32, 4.32$)

ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มีหมวดวิชาที่สอนคหกรรม มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.31, 4.25, 4.24$)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร จำแนกตาม
ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน

ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กำหนดเนื้อหาในการสอนได้ชัดเจนในเชิงปฏิบัติ	4.00	0.92	4.08	0.78
2. สอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่	3.82	0.96	3.84	0.91
3. สอดคล้องกับสภาพการณ์ภายในเรือนจำ	3.90	0.95	3.68	0.96
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ	4.25	0.72	4.14	0.81
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น	4.13	0.85	4.20	0.71
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ	4.38	0.66	4.33	0.72
7. สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน	3.90	1.04	4.08	0.95
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการประกอบอาชีพ	4.00	0.93	4.19	0.80
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ	4.14	0.62	4.24	0.71
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนางานอาชีพเดิม ได้ดีขึ้น	3.97	0.67	4.14	0.82
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น	4.11	0.76	4.19	0.75
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.02	0.75	4.17	0.67
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพรองภายหลังพ้นโทษ	4.09	0.86	3.98	0.86
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ไปประกอบอาชีพอิสระภายหลังพ้นโทษ	4.09	0.86	4.09	0.89
15. สามารถนำความรู้ด้านอาชีพที่เรียนไปศึกษาต่อได้	3.13	1.22	3.49	1.07
รวม	4.00	0.51	4.05	0.53

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่ติดตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นด้วยความมุ่งหมายของหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 4.00 - 4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่ติดตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนกลาง มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์งานอาชีพ และข้อ 4 มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ ($\bar{X} = 4.38, 4.25$) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่ติดตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์งานอาชีพ และข้อ 9 มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 4.33, 4.24$)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านเนื้อหา จำแนกตามที่ตั้งของเรือนจำและ
ทัณฑสถาน

ด้านเนื้อหา	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
16. เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี	4.46	0.76	4.29	0.70
17. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับเวลาที่พอเหมาะ	3.54	1.20	3.74	0.94
18. เนื้อหากับความมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกัน	3.84	0.83	3.72	0.77
19. เนื้อหามีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับภารกิจของผู้เรียน	3.49	1.00	3.52	0.91
20. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อความเข้าใจ ง่ายของผู้เรียน	4.08	0.87	4.09	0.86
21. เนื้อหาเหมาะสมกับโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำ	4.00	0.78	3.96	0.86
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ	4.29	0.73	4.11	0.78
23. เนื้อหาซับซ้อนเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขัง	3.79	0.84	3.70	0.86
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพ ได้	3.76	0.82	3.73	0.94
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ต้อง ขัง	3.71	0.96	3.65	0.90
26. เนื้อหาส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อในระดับสูง	2.78	1.07	3.11	1.04
27. เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	3.90	0.82	3.96	0.89
28. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อ วิชาชีพ	3.98	0.75	3.92	0.75
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่น	3.75	0.90	3.81	0.87

ตาราง 22 (ต่อ)

ด้านเนื้อหา	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	X	S.D.	X	S.D.
30. เนื้อหาเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพด้วยตนเอง	3.97	0.84	4.11	0.83
รวม	3.82	0.57	3.83	0.57

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.82 - 3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนกลาง มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าภาคทฤษฎี และข้อ 22 เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ($\bar{X}$ = 4.46, 4.29) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 16 เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ($\bar{X}$ = 4.29)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามที่ตั้ง
ของเรือนจำและทัณฑสถาน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
31. การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ	4.56	0.76	4.35	0.72
32. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา	3.87	0.81	3.86	0.80
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึง	3.95	1.02	3.99	0.94
34. ระยะเวลาที่เข้ารับการฝึกภาคปฏิบัติน้อยเกินไป	3.40	1.13	3.63	1.04
35. กิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.29	0.89	3.47	0.82
36. มีการร่วมมือกันดีในการทำงานกลุ่มในวิชาชีพของผู้เรียน	3.79	0.74	3.80	0.76
37. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชาชีพแก่ผู้เรียน	4.00	0.86	4.12	0.88
38. กิจกรรมการเรียนการสอนก่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้เรียน	3.71	0.75	3.90	0.78
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง	3.87	0.89	3.81	0.84
40. มีสื่อการสอนประกอบเพื่อให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น	4.09	0.89	4.10	0.88
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียงพอในการฝึกงานของผู้เรียน	3.71	1.14	3.63	1.10
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง แต่เพียงผู้เดียว	2.97	1.06	2.90	1.04
43. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็นวิทยากรร่วมในการสอนวิชาชีพ	4.14	0.91	4.19	0.91
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา	3.87	0.77	3.79	0.76
45. การเข้าใช้สอยฝึกของโรงงาน ได้รับความร่วมมือด้วยดี	3.51	1.08	3.60	1.00
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ	3.75	1.03	3.66	0.88

ตาราง 23 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
47. กิจกรรมในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับการฝึกอาชีพ ในโรงงานที่มีอยู่แล้ว	3.95	0.94	3.79	0.95
48. วัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการฝึกภาคปฏิบัติ ของผู้เรียน	3.13	1.28	3.28	1.27
49. การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบาย ประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ	4.30	0.77	4.22	0.86
รวม	3.78	0.49	3.79	0.48

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.78 - 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนกลาง มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.56, 4.30) ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 31 การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ และข้อ 49 การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลอง และอธิบายประกอบแล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาคปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.35, 4.22)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามที่ตั้ง
ของเรือนจำและทัณฑสถาน

ด้านวัดผลและประเมินผล	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
50. การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียน	3.86	0.89	3.85	0.73
51. ประเมินผลในการตรวจงานในภาคปฏิบัติ	4.14	0.64	4.03	0.78
52. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือเป็นความสำคัญ	3.46	0.90	3.53	0.88
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ	3.95	1.20	3.80	1.14
54. เกณฑ์ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.81	0.91	3.64	0.83
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียน เป็นการวัดผลที่ได้ข้อมูลที่แท้จริง	3.49	1.04	3.51	0.89
56. มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียน ในระหว่างที่เรียนวิชาชีพ	4.02	0.83	3.97	0.74
57. การทดสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎี เน้นกระบวนการแก้ปัญหา	3.56	1.06	3.68	0.88
58. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี	4.33	0.84	4.21	0.81
59. การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติจากประสบการณ์ตรง	4.17	0.79	3.97	0.75
60. การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าเน้นความจำ	4.36	0.77	4.20	0.79
61. มีการวัดผลและประเมินผล จากผลงานกลุ่ม	3.68	0.95	3.46	0.89
62. การวัดผลและประเมินผล ในภาคปฏิบัติเน้นกระบวนการคิดเป็น	3.81	0.98	3.91	0.81
63. การวัดผลพิจารณาจากความตั้งใจในการฝึกภาคปฏิบัติงาน	4.19	0.84	4.02	0.72

ตาราง 24 (ต่อ)

ด้านวัดผลและประเมินผล	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
64. การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยการเรียนรู้การสอน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น	4.33	0.67	4.20	0.73
65. เกณฑ์ที่ใช้วัดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน เรือนจำและทัณฑสถาน	3.79	0.79	3.67	0.83
66. ผู้เรียนและครูผู้สอนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินร่วมกัน	3.65	1.09	3.71	0.87
67. การประเมินผลพิจารณาจากการสอบไล่ปลายปีเป็น สำคัญ	3.24	1.17	3.37	1.00
รวม	3.88	0.48	3.82	0.44

จากตาราง 24 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมาก ($\bar{X}$ ระหว่าง 3.82 – 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนกลาง มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับ ดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 3 ข้อ คือ ข้อ 60 การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่า เน้นความจำ ข้อ 58 การวัดผลและประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และข้อ 64 การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยการเรียนรู้การสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ($\bar{X}$ = 4.36, 4.33, 4.33) ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็น ข้อที่อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุดมี 1 ข้อ คือ ข้อ 58 การวัดผลประเมินผล เน้นภาคปฏิบัติ มากกว่าทฤษฎี ($\bar{X}$ = 4.21)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน เรือนจำ
และทัณฑสถาน จำแนกตามตัวแปร

งินตอนนี้เป็นารวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน เรือนจำและทัณฑสถาน ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล จำแนกตามตัวแปร

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสพการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชาที่สอน ที่ตั้งของเรือนจำ และทัณฑสถานดังปรากฏในตาราง 25-30 ดังนี้

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน	ต่ำกว่า ปวช.		ปวช. หรือ เทียบเท่า		ปวส. หรือ เทียบเท่า		ปริญญาตรี ขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.10	0.64	4.00	0.50	4.01	0.53	4.08	0.49	0.58
2. ด้านเนื้อหา	3.91	0.57	3.80	0.58	3.78	0.57	3.85	0.55	0.52
3. ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	3.80	0.47	3.82	0.52	3.80	0.46	3.74	0.46	0.37
4. ด้านการวัดและประเมิน ผล	3.70	0.49	3.91	0.50	3.81	0.40	3.84	0.41	1.80
รวม	3.87	0.49	3.87	0.45	3.84	0.43	3.87	0.41	0.07

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพ
ระยะสั้น จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น โดยรวมและ
รายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	ต่ำกว่า 5 ปี		ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	3.98	0.49	4.10	0.55	1.86
2. ด้านเนื้อหา	3.77	0.52	3.87	0.60	1.46
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.76	0.42	3.82	0.52	1.00
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.84	0.42	3.83	0.48	0.09
รวม	3.83	0.39	3.90	0.47	1.21

จากตาราง 26 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
ด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นรวมทุกด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาชีพ
ระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลัก สูตรวิชาชีพระยะสั้น	อุตสาหกรรม		สหกรรม		ศิลป์และ หัตถกรรม		เกษตรกรรม		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความมุ่งหมายของ หลักสูตร	4.02	0.56	4.12	0.49	4.12	0.45	3.91	0.56	1.89
2. ด้านเนื้อหา	3.82	0.59	4.04	0.56	3.88	0.54	3.64	0.53	3.50*
3. ด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	3.79	0.45	0.85	0.50	3.83	0.49	3.71	0.51	0.81
4. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.86	0.47	3.88	0.42	3.84	0.45	3.75	0.13	0.80
รวม	3.87	0.45	3.96	0.44	3.91	0.41	3.75	0.43	2.04

จากตาราง 27 แสดงว่าครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในหมวดวิชาที่สอนต่างกัน มีความ
 คิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านเนื้อหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 28 วิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะลัน เกี่ยวกับ
หลักสูตรวิชาชีพพระยะลัน จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F
ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร				
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	1.55	0.52	1.89
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	246	67.20	0.24	
รวม	249	68.75		
ด้านเนื้อหา				
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	3.29	1.10	3.50*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	246	76.95	0.31	
รวม	249	80.24		
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	0.57	0.19	0.81
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	246	56.94	0.23	
รวม	249	57.51		

ตาราง 28 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F
ด้านการวัดผลและประเมินผล				
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	0.49	0.16	0.80
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	246	50.56	0.21	
รวม	249	51.05		
รวมทุกด้าน				
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	1.18	0.39	2.04
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	246	47.26	0.19	
รวม	249	48.44		

จากตาราง 28 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น ในหมวดวิชาชีพที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงนำไปทดสอบโดยวิธีการของเชฟเฟ

ดังตาราง 29

ตาราง 29 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในด้านเนื้อหา จำแนกตามหมวดวิชาที่สอน

หมวดวิชาที่สอน	$\bar{X}$	เกษตรกรรม	อุตสาหกรรม	ศิลปและหัตถกรรม	คหกรรม
		3.64	3.82	3.88	4.04
เกษตรกรรม	3.64	—	0.18	0.24	0.40*
อุตสาหกรรม	3.82		—	0.06	0.22
ศิลปและหัตถกรรม	3.88			—	0.16
คหกรรม	4.04				—

จากตาราง 29 แสดงว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชา คหกรรม และหมวดวิชาเกษตรกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในหมวดวิชาอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จำแนกตามที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	ส่วนกลาง		ส่วนภูมิภาค		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร	4.00	0.51	4.05	0.53	0.76
2. ด้านเนื้อหา	3.82	0.57	3.83	0.57	0.06
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.78	0.49	3.79	0.48	0.18
4. ด้านการวัดผลและประเมินผล	3.88	0.48	3.82	0.44	0.95
รวม	3.87	0.45	3.87	0.44	0.05

จากตาราง 30 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นตามที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นทั้งที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ในตอนนี้เป็น การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะลัน ในด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล มีผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนนี้ จำนวน 250 ฉบับ มีผลวิเคราะห์ ดังปรากฏในตาราง 31-32 ดังนี้

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อปัญหาของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะลัน เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะลัน

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ตลอดถึงสื่อการเรียนการสอน	115	46.00
2. เวลาเรียนและการฝึกภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอ	50	20.00
3. สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพไม่สะดวก บรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	36	14.40
4. หลักสูตรไม่ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น	29	11.60
5. เนื้อหาไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	26	10.40
6. ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการทำงานเป็นกลุ่มโดยเน้นทักษะ	17	6.80
7. เนื้อหาไม่ควรรวบรัดเกินไป ควรยืดหยุ่นตามความเหมาะสมภายในเรือนจำ	15	6.00
8. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	14	5.60
9. ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียน ขาดกำลังใจ ขาดความพร้อม และมีความกังวลกับครอบครัวที่บ้าน	9	3.60
10. ครูผู้สอนทำหน้าที่หลายอย่าง ไม่มีเวลาเตรียมการสอน	8	3.20

จากตาราง 31 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อปัญหาตามลำดับข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมาคือ เวลาเรียนและการฝึกภาคปฏิบัติมีไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อเสนอแนะของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน
เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N=250)	ร้อยละ
1. ความมุ่งมั่นในการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะและนำไปประกอบอาชีพได้จริง ตลอดทั้งสามารถสร้างงานด้วยตนเองภายหลังพ้นโทษ	112	44.80
2. การปรับปรุงเนื้อหาให้ได้มาตรฐานและเพียงพอที่จะนำความรู้ไปใช้งานชีวิตประจำวัน	69	27.60
3. ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนและมีประสบการณ์โดยตรงมาให้ความรู้วิชาชีพนั้น ๆ	60	24.00
4. ควรเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	53	21.20
5. เนื้อหาควรทำให้เข้าใจง่าย เพราะนักศึกษาที่เป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ	52	20.80
6. ควรกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน ไม่กว้างเกินไป มีสาระสำคัญและเรียบเรียงเข้าใจง่าย	51	20.40
7. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติควรจัดให้มีเพียงพอ	49	19.60
8. ควรจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลจากการปฏิบัติงานจริง ลักษณะของผลงานที่ออกมาเป็นชิ้นงานเพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพ	48	19.20
9. เนื้อหาที่สอนควรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	39	15.60
10. ผู้จบหลักสูตรควรมีคุณภาพและได้มาตรฐานพอสมควร	37	14.80
11. หลักสูตรต้องมีความเหมาะสมสำหรับผู้ต้องขัง	36	14.40
12. กรมราชทัณฑ์ควรจัดทำหลักสูตร ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อการเรียนการสอนภายในเรือนจำทั่วประเทศ	32	12.80

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่ (N=250)	ร้อยละ
13. ควรมีข้อสอบที่มีเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันของแต่ละวิชาขึ้นที่จะวัดผลและประเมินผล	30	12.00
14. ครูควรมีวุฒิการศึกษาตรงกับวิชาที่สอน	27	10.80
15. การศึกษาของผู้ต้องขัง ควรได้รับความสนใจและความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ	16	6.40

จากตาราง 32 แสดงว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันมีความคิดเห็นเพิ่มเติมในข้อเสนอแนะตามลำดับข้อที่เสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมุ่งเน้นไปในการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ และนำไปประกอบอาชีพได้จริง ตลอดทั้งสามารถสร้างงานด้วยตนเองภายหลังพ้นโทษ คิดเป็นร้อยละ 44.80 รองลงมาคือ ควรปรับปรุงเนื้อหาให้ได้มาตรฐานและเพียงพอที่จะนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 27.60

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้ง 4 ด้าน แยกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชาที่สอน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์ เรือนจำและทัณฑสถานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันให้เหมาะสมในการใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถานต่อไป
2. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานและครูผู้สอนที่ใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงตนเอง เพื่อให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสันต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

4. ครูผู้สอนที่สอนในที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2525 ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ประจำปีการศึกษา 2537 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาชีพ ตามหลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในปีการศึกษา 2537 ในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ 115 แห่ง จำนวน 506 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชากรตามข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงเชิงพิพจน์ (Face Validity) และการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับครูผู้สอนวิชาชีพที่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 256 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืน ระหว่างเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2538

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามดังกล่าวกลับมาแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ซึ่งปรากฏว่ามีการสอบถามเพียง 250 ฉบับ ที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ จึงนำมาทำรหัส และกรอกตัวเลขลงในกระดาษรหัส

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าทางสถิติ SPSS/PC⁺ (Statistical Package the Social Sciences)

ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อตอบปัญหาการทำวิจัยตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2.2.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพ เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น ระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มคือ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

2.2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป คือ ภูมิการศึกษา หมวดวิชาที่สอน โดยการใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

2.2.5 ข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด (open ended) ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນในเรือนจำและทัณฑสถาน มีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผล และประเมินผล อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากทุกด้าน
2. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่มีภูมิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນ โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพพระยະສິນต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาชีพพระยະສິນ โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນในเรือนจำและทัณฑสถาน जनवादวิชาที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນในเรือนจำและทัณฑสถาน ที่มีสถานที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນ โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ครูผู้สอนวิชาชีพพระยະສິນมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยະສິນ ในข้อที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ในการ ฝึกภาคปฏิบัติ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน ในข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมุ่งเน้นไปในการฝึก ภาคนิสัย เพื่อให้เกิดทักษะและนำไปประกอบอาชีพได้จริง ตลอดจนทั้งสามารถสร้างงานด้วยตนเองภายหลังพ้นโทษ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน

เป็นการอภิปรายความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

1.1 ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเป็นเจ้าของหน้าที่ของเรือนจำและทัณฑสถาน ซึ่งมีความปรารถนาที่เห็นหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันมุ่งให้ผู้เรียนหรือนักศึกษาผู้ต้องขังได้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษไม่ไปกระทำผิดและหันกลับมาต้องโทษซ้ำอีกซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุนทร สุนันท์ชัย (2529 : 621-122) ที่กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิชาชีพพระยะสัน เพื่อให้ผู้เรียนมีงานทำ เพื่อให้ประกอบอาชีพได้ และเพื่อนำไปปรับปรุงความเป็นอยู่ของตน ประกอบกับจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ (2532:25) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขัง สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวภายหลังพ้นโทษไปแล้ว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภา ทองด้วง (2521:68) พบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนวิชาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันมีเหตุในการเข้ามาเรียนเพราะต้องการนำวิชาชีพเพื่อประกอบอาชีพจริงและนำไปสมัครงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สีน ร่องโสภา (2528:52-56) พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่แล้วนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวัน รองลงมานำไปรับจ้าง และนำไปปรับปรุงอาชีพเดิม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วินัย สายหงส์ (2528:93) พบว่า หลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและสามารถสร้างงานด้วยตนเอง ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน ส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก

1.2 ด้านเนื้อหา ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยโรงเรียนผู้ช่วยเรือนจำและทัณฑสถานและนำหลักสูตรที่เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งมีความพร้อมที่จะจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับโรงงานฝึกวิชาชีพ

ที่อยู่นั้น เรือนจำและทัณฑสถานนั้น ๆ ประกอบกับเนื้อหาที่ใช้เพื่อการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ นั้น เรือนจำและทัณฑสถานจะใช้หลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้นโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือหลักสูตรที่เรือนจำและทัณฑสถานกำหนดขึ้นเองโดยยึดตามแนวของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และเนื้อหาที่เน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี การเรียนวิชาชีพระยะสั้นภายในเรือนจำและทัณฑสถาน จะเน้นการฝึกทักษะเป็นส่วนใหญ่ เป็นการสร้างประสบการณ์โดยตรงให้กับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถที่จะนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง กอปรกับผู้ต้องขังมีพื้นฐานความรู้ที่ต่ำ ถ้าหากเน้นทางภาคทฤษฎีจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่ค่อยเข้าใจในเนื้อหาทฤษฎี แต่ผู้เรียนมีความรู้ความชำนาญในภาคปฏิบัติสามารถจะมองเห็นช่องทางหรือแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคตเพราะมีประสบการณ์เดิมอยู่แล้วซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วินัย สายหงษ์ (2528:93) พบว่า ด้านเนื้อหาควรเน้นภาคปฏิบัติ ยึดหลักให้ผู้เรียนคิดเป็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัชร จุลสุวรรณ (2537:172) พบว่าเนื้อหาควรเน้นให้เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นครูผู้สอนวิชาชีพส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ในเรือนจำและทัณฑสถานต้องจัดให้สอดคล้องและยืดหยุ่นตามสภาพภายในเรือนจำแต่ละแห่ง กิจกรรมการสอนได้เน้นในการทดลองให้ปฏิบัติจริงหรือทางด้านการฝึกทักษะ โดยจัดมาลงประสบการณ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งผู้เรียนเป็นผู้ต้องขังที่อยู่ภายใต้ผู้ให้ประสบการณ์ในด้านอาชีพพอสมควร จึงเรียนรู้ได้เร็วในเชิงปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชร จุลสุวรรณ (2537:173) พบว่าครูผู้สอนควรเน้นทักษะ ประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ต้องขังเรียนรู้ได้ง่าย แต่วัสดุ-อุปกรณ์สื่อการเรียนที่ใช้ฝึกปฏิบัติ ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร จันทรวง (2536:126) พบว่าสื่อการสอนไม่ทันสมัย ไม่สนองจุดประสงค์ของการเรียนรู้ ประกอบกับงานวิจัยของ สุรีย์ นาคเนียม (2528:57) พบว่าวัสดุ-อุปกรณ์ในการฝึกวิชาชีพเก่าไม่ทันสมัย ทั้งอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์และไม่เพียงพอทั้งกับจำนวนนักศึกษา โรงเรียนผู้ให้ที่ทำการสอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณอุดหนุนน้อย ดังนั้นครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวัดผลและประเมินผลของนักศึกษาผู้ต้องขังเรือนจำและทัณฑสถาน จะเน้นไปนาคปฏิบัติโดยการมอบหมายให้ทำงานและมีการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ แล้วนำมาประเมินผลโดยการมอบหมายงานให้ทำ เป็นการฝึกให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของแต่ละคน จึงมีการทดสอบ สังเกต สัมภาษณ์ โดยพิจารณาจากความตั้งใจและผลงานที่ออกมาแล้วนำมาประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร จุลสุวรรณ (2537 : 174) พบว่า การวัดผลและประเมินผลพิจารณาจากความสนใจขั้นเรียน ผลงานที่ปฏิบัติและกระบวนการแก้ปัญหา ดังนั้น ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันส่วนใหญ่ จึงมีความคิดเห็นในด้านนี้อยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน

เป็นการอภิปรายเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเรือนจำและทัณฑสถาน จำแนกตาม ภูมิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานด้านการสอนวิชาชีพพระยะสัน หมวดวิชาที่สอน และสถานที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันรวมทุกด้าน แตกต่างกันในมิโนยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันรับผิดชอบในการสอนนักศึกษาผู้ต้องขังสายอาชีพเรือนจำและทัณฑสถานในลักษณะงานที่คล้ายคลึงกัน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนการสอนก็มีลักษณะเหมือนกัน ตลอดถึงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันที่เปิดสอนในเรือนจำและทัณฑสถานมีลักษณะแบบเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทางด้านการบริหารจัดการ จะมีการประชุมสัมมนาครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน และครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาทางด้านการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นความรู้ในระดับขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันไม่ต่างกัน จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันแม้ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุริรัตน์ ชาตนิมิต (2523:67-68) ได้วิจัยปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพบุคลากรของศูนย์การศึกษานอก-

โรงเรียน พบว่า หัวหน้าฝ่ายที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาริยา ไชยานุวงศ์ และคณะ (2536:45) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า หัวหน้าฝ่ายการอบรมและฝึกวิชาชีพ หัวหน้าสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ สายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานก็เพื่อให้ผู้ต้องขังมีประสบการณ์งานอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันหรือประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ ดังนั้น ด้านการเรียนการสอนก็เน้นในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้เกิดทักษะงานอาชีพ มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันให้มากที่สุด การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อยู่บนสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันแม้ว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้นต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จำเนียร จันทรวง (2536:129) ทำการศึกษานโยบายการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบกับครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นทุกคนเป็นเจ้าของหน้าที่ราชทัณฑ์ ที่มีความเข้าใจนโยบายการจัดการศึกษาวิชาชีพในทิศทางเดียวกันของกรมราชทัณฑ์ (2537:27) การจัดการศึกษาวิชาชีพให้ผู้ต้องขังเพื่อพัฒนางานอาชีพผู้ต้องขังให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน และช่วยส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้ความสามารถในงานอาชีพ สามารถช่วยตนเองและครอบครัวภายหลังพ้นโทษ

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันในหมวดวิชาที่สอนต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ด้านเนื้อหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาชีพพระยะสันที่เปิดสอนในเรือนจำและทัณฑสถานมีลักษณะที่มันแตกต่างกันมากนัก ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพราะโรงเรียนผู้พำนักเรือนจำและทัณฑสถานได้ติดต่อประสานงานกับศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดในแต่ละจังหวัด ที่ได้ดำเนินงานเปิดสอนวิชาชีพพระยะสัน ทั้ง 4 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาอุตสาหกรรม คหกรรม ศิลปและหัตถกรรม และเกษตรกรรม ทั้งนี้โดยนำหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก ดังนั้นเนื้อหาสาระของวิชาจึงมีความสมบูรณ์และเป็นมาตรฐาน ตลอดถึงสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและทัณฑสถานก็ใกล้เคียงกันมาก ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันทุกคนได้ร่วมการประชุมสัมมนา การฝึกอบรม จากกรมการศึกษานอกโรงเรียนและจากรมราชทัณฑ์เป็นประจำ ทำให้มีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันในหมวดวิชาที่สอน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันด้านเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกลุ่มครูผู้สอนหมวดวิชาคหกรรมกับครูผู้สอนหมวดวิชาเกษตรกรรม โดยครูผู้สอนหมวดวิชาคหกรรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดำเนินการได้เหมาะสมมากกว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนหมวดวิชาคหกรรมของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ส่วนมากเป็นเจ้าของที่ราชทัณฑ์ของเรือนจำและทัณฑสถานนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้ฝึกทักษะวิชาต่าง ๆ เช่น การทำอาหารและโภชนาการ ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย เย็บปักถักร้อย ไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น จะเน้นการฝึกทักษะในภาคปฏิบัติเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียน มีประสบการณ์ในงานอาชีพ มีความคิดริเริ่มและโลกทัศน์กว้างในงานอาชีพ ซึ่งเหมาะสมกับผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน โดยกรมราชทัณฑ์มีเป้าหมายในการเรียนวิชาชีพคือ ให้ผู้ต้องขังทุกคนมีอาชีพติดตัวภายหลังพ้นโทษ ไม่หวนกลับมากระทำความผิด และต้องโทษอีกเป็นครั้งต่อไป วิชาชีพหมวดคหกรรมจะเปิดสอนเกือบทุกเรือนจำและทัณฑสถาน เพราะเป็นวิชาที่เหมาะสมกับผู้ต้องขังซึ่งไม่ต้องการทุนมากในด้านวัสดุ-อุปกรณ์และพื้นที่ ไม่เน้นหนักทางภาคทฤษฎี เนื้อหาไม่ซับซ้อน อาศัยฝีมือ การสังเกต การฝึกทักษะเป็นการฝึกวิชาชีพที่เกิดผลประโยชน์กับเรือนจำและทัณฑสถานเมื่อทุกคนมีการฝึกวิชาชีพ ไม่มีเวลาว่างที่จะคิดฟุ้งซ่าน เป็นการง่ายต่อการควบคุมของเจ้าหน้าที่แต่หมวดวิชาเกษตรกรรมที่เปิดสอนในเรือนจำและทัณฑสถาน ขาดพื้นที่จะ

ฝึกทักษะวิชาชีพ พื้นที่ของเรือนจำมีจำนวนจำกัดและคับแคบ ด้านหลักสูตรที่เปิดสอนก็ไม่มีความสมบูรณ์หรือมีมาตรฐานต่ำ ผู้เรียนก็ขาดความสนใจในวิชาชีพนี้ กอปรกับไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในสภาพการปัจจุบัน

2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันรวมทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันที่ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศต่างก็มีบทบาทหน้าที่เช่นเดียวกันคือทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนและยังต้องทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนี ต้องปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากเวลาทำการตามปกติ ด้านนโยบายการศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขังก็ได้รับจากกรมราชทัณฑ์เหมือนกัน กรมราชทัณฑ์จะประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่เรือนจำและทัณฑสถานที่ดำเนินงานด้านการศึกษาของผู้ต้องขังเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนเนื้อหาและหลักสูตรที่ใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพทั้ง 5 หมวดนั้น เรือนจำและทัณฑสถานจะใช้หลักสูตรซึ่งกำหนดขึ้นโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือหลักสูตรที่เรือนจำและทัณฑสถานกำหนดขึ้นเอง โดยคิดหรือยึดแนวทางหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และได้รับอนุมัติจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนประกอบกับการดำเนินการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเรือนจำและทัณฑสถานมีสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันไม่แตกต่างกัน แม้ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัฐ จุลสุวรรณ (2537:169) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อเช่นกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อาริยา ไชยานุวงศ์ และคณะ (2536:46) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า หัวหน้าฝ่ายการอบรมและฝึกวิชาชีพ หัวหน้าสถาน

ศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในเรือนจำและทัณฑสถานที่มีที่ตั้งตามภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญและสายอาชีวศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสัน

เป็นการอภิปรายปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูผู้สอนวิชาชีพพระยะสันเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและทัณฑสถาน ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาเรียงลำดับมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัญหาขาดเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติตลอดถึงสื่อสารการเรียนรู้ การสอน เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับสนับสนุนสำหรับการศึกษาของผู้ต้องขังไม่มี เพราะกรมราชทัณฑ์มีภารกิจหลัก คือ การควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีตามคำพิพากษาของศาล จึงไม่สามารถของงบประมาณดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของผู้ต้องขังได้ แต่กรมราชทัณฑ์ได้จัดสรรเงินทุนฝึกวิชาชีพและเงินสวัสดิการผู้ต้องขังซึ่งเป็นเงินนอกงบประมาณที่มีจำนวนจำกัด และผู้บริหารเรือนจำและทัณฑสถานไม่หาเงินนอกงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขัง ปัญหาด้านเวลาเรียนและการฝึกภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ต้องขังทุกคนจะต้องทำงานให้กับทางเรือนจำและทัณฑสถาน เวลาเรียนมีน้อยและต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการควบคุมตลอดถึงกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขข้อจำกัดเป็นต้น ปัญหาสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพไม่สะดวกบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เนื่องจากโดยสภาพทั่วไปของสถานศึกษาคือโรงเรียนผู้ใหญ่ในเรือนจำและทัณฑสถานที่เปิดสอนวิชาชีพพระยะสันเป็นที่คุมขังผู้ต้องขังดังนั้นบรรยากาศย่อมไม่เอื้ออำนวยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากนัก ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ ควรมุ่งเน้นในการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะและนำไปประกอบอาชีพได้จริง ตลอดทั้งสามารถสร้างงานด้วยตนเองภายหลังพ้นโทษ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เป็นภารกิจของกรมราชทัณฑ์ที่ต้องแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษไปแล้ว โดยวัตถุประสงค์ให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ในวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงาน ปลุกฝังทัศนคติในการรักงานอาชีพจะได้พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังนั้นในการเรียนวิชาชีพให้ได้ผล จะต้องเน้นการฝึกภาคปฏิบัติให้มาก ๆ เพื่อให้เกิดทักษะในวิชาชีพและสามารถสร้างงานด้วยตนเอง ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านเทคโนโลยี หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันต้องปรับให้สอดคล้องไม่ควรมีจุดมุ่งหมายที่กว้าง คลุมเครือแต่ปฏิบัติจริงไม่ได้ ผู้เรียนต้องรู้จริงปฏิบัติได้และนำไปประกอบอาชีพได้

ข้อเสนอแนะ ในอันดับสองคือ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ได้มาตรฐานและเพียงพอที่จะนำความรู้ไปใช้งานชีวิตประจำวัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เนื้อหาวิชาชีพบางสาขาเรียนให้รู้แต่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ และบางวิชาครูผู้สอนไม่สามารถหาตำรามาประกอบในการสอนหรืออธิบายให้ชัดเจน สอนตามประสบการณ์ของครูผู้สอนทำให้ได้มาตรฐานไม่เท่าที่ควร ผู้ต้องยังมีส่วนหนึ่งมีการศึกษาในระดับต่ำ ดังนั้นเนื้อหาไม่ควรเป็นวิชาการที่มีภาคทฤษฎีมากนัก ควรปรับปรุงให้เข้าใจง่าย มีเนื้อหาสาระที่เป็นมาตรฐาน มีประโยชน์ที่จะนำไปใช้งานชีวิตประจำวัน ในอันดับต่อมาคือ ควรสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนและมีประสบการณ์ตรงมาให้ความรู้ในวิชาชีพนั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเรียนวิชาชีพระยะสั้นมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์โดยตรงพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เรือนจำและทัณฑสถาน ตลอดถึงกรมราชทัณฑ์ ควรสนับสนุนการศึกษาสายอาชีพของผู้ต้องขังในด้านการจัดหาเครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ในการฝึกภาคปฏิบัติตลอดถึงสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอตามความจำเป็น

1.2 ผู้บริหารเรือนจำและทัณฑสถาน ควรสนองต่อนโยบายกรมราชทัณฑ์เกี่ยวกับการศึกษาสายอาชีพ ในด้าน งบประมาณดำเนินการ การจัดบุคลากรผู้สอน สถานที่ฝึกภาคปฏิบัติ (โรงงานฝึกวิชาชีพในแดนต่าง ๆ) การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เป็นต้น

1.3 กรมราชทัณฑ์ ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาวิชาชีพของผู้ต้องขังเป็นนโยบายหลักและเร่งด่วน โดยบรรจุไว้ในแผนงานของกรมฯ ที่ชัดเจนในด้านการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ประกอบอาชีพได้จริงสอดคล้องกับตลาดแรงงานและหลักสูตรต้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ภายใน เรือนจำและทัณฑสถาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการจัดการศึกษาสายอาชีพใน

เรือนจำ

2.2 การศึกษาการดำเนินงานการฝึกวิชาชีพให้กับผู้ต้องขังวัยสาวในเรือนจำและ

ทัณฑสถานหญิง

2.3 การศึกษากิจกรรมผู้บริหารเรือนจำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสายอาชีพให้กับ

ผู้ต้องขัง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. แนวความคิดหลักสูตรการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพ. 2524. อุดลำนเา.
- หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พทศักราช 2525. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทางทันส่วนจำกัดศรีเดชา, 2525.
- รายงานการสัมมนาการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน. 2526. อุดลำนเา.
- ระเบียบเกี่ยวกับสถานศึกษากรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2526. อุดลำนเา.
- วิวัฒนาการทางการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศรุสภา, 2527.
- 3 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ข่าพาณิษฐ์, 2527.
- ประกาศกรมการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กองพัฒนาการศึกษา
นอกรเรียน, 2527.
- รู้จักกรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. "กรอบทิศทางแผนกระจาย
รายได้แผนฯ 7", วารสารเศรษฐกิจและสังคม. 28(3) : 23 - 30 ; พฤษภาคม-
มิถุนายน 2534.
- จำเนียร จันทร้งม. การศึกษากการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเ็นเรือนจำ
และทัณฑสถาน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. อุดลำนเา.
- จิรศักดิ์ พลรัฐธนาสินธ์. สภาพัฒนาการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ แผนกช่างเครื่องยนต์
ตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกรเรียนจังหวัดนครศรีธรรมราช.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อุดลำนเา.
- จรัรัตน์ ชาตฉนตรี. ปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพการศึกษานอกรเรียนจังหวัด 9ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อุดลำนเา.
- นวพร ธนวิวัฒน์. ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรพระยะสั้นในคณะวิชาคหกรรม
วิทยาลัยสารพัดช่างเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดลำนเา.

- ผู้ จุลสุวรรณ. การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ห่วยสายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ประเสริฐ เมฆนิ. ราชทัณฑ์ไทย. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2522.
- _____. การฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2523.
- _____. หลักการบริหารและพัฒนาเรือนจำ. กรุงเทพฯ : บริษัทพิชการพิมพ์ จำกัด, 2527.
- _____. ราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2532.
- พจน์ ราศรีรัตนะ. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ห่วยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- ภิญโญ สาร. "การประเมินหลักสูตรเพื่อพัฒนาการศึกษา" ในสารพัฒนาหลักสูตรอันดับที่ 31. ตุลาคม 2532.
- มนัส ศรีภักยา. ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น โรงเรียนสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- รัตนา พลบล. ทัศนคติที่มีต่อการฝึกอาชีพของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.
- ราชทัณฑ์, กรม. ประวัติการราชทัณฑ์ 200 ปี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2525.
- _____. กฐินพระราชทาน. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2528.
- _____. รายงานการสัมมนาครูใหญ่ ครูธุรการในเรือนจำและทัณฑสถาน. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2532.
- _____. แนวทางในการดำเนินงานการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน. กรุงเทพฯ : กองพัฒนานวัตกรรม กรมราชทัณฑ์, 2535. อัดสำเนา.
- _____. สรุปประเมินผลการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางในการดำเนินงานการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน. กรุงเทพฯ : 2535. อัดสำเนา.
- _____. พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ 2479. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2536.

ราชทัณฑ์, กรม. กฎกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2537.

_____. รวมกฎหมายราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์, 2537.

_____. รายงานประจำปี 2537. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2537.

_____. กฐินพระราชทาน. กรุงเทพฯ : ราชทัณฑ์, 2537.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
ทวิกิจการพิมพ์, 2524.

ลัดดาวัลย์ หวังพานิช. สถิติเพื่อการวิจัยของพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

วินัย สายหงส์. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพระยะสั้นของครูผู้สอน
และผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528. อัดสำเนา.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. การทดสอบเปรียบเทียบการสอบวิชาชีพระยะสั้น. กรุงเทพฯ :
กองแผนและงานวิจัย, 2524.

สุภา ทองด้วง. ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาพื้นฐานเดิมกับความสำเร็จในการศึกษา
วิชานักชีรำนาค (หลักสูตรระยะสั้น) ของโรงเรียนสารพัดช่าง. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

สุรีย์ นาดินยม. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดน่านเขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สุวารี รวบทองศรี. การปฏิบัติงานราชทัณฑ์ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533. อัดสำเนา.

สุนทร สุนันท์ชัย. การศึกษานอกโรงเรียนเส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อรุณอัมรินทร์
การพิมพ์, 2529.

เสนห์ เพ็ชรสม. การบริหารงานการศึกษาผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป., อัดสำเนา.

เสาวนีย์ เลวลย์. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2536.

- สิน รongโสภาก. ความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นด้านช่างอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2528. อัดสำเนา.
- อารยา นครเขตร์. การศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาอาชีพระยะสั้น ของกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. ปรินญาณินธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อารียา ไชยานวงศ์ และคณะ. ศึกษาความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการดำเนินงาน การศึกษาผู้ใหญ่
สายสามัญและสายอาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์,
2536.

- Caruthers, B. "Teacher preparation and Experienced retated to
Achievement of the Fifth Grade pupils in Science." Dissertation
Abstract International. 28 : 1978 - A, December, 1976.
- Cronbach. Lee Joseph. The Dependability of Behavioral Measurment
Theory of Generalisability for Scores and Prafile. New York.
Wiley. 1972. 410 p.
- Lanaenbach. Michael. "Development of an Instrument to Measure
teacher's Attitude Toward Curriculum use and Planning."
Education Research. 1 : 35 : 58, September, 1972.
- Karr and Joseph. "Meeting the Changing Need of Adults Through
Educational Programs and Services. "Dissertation Adstracts
International. 36 (10) : 6426-A, April, 1976.
- Ross, Norma Jennie. "Variables Influencing the Decision to Enter
Adult Education Graduate Programs," Dissertation Adstracts
International. 39 (5) : 2697-A, November, 1976.

חברת ארם

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม

ที่ ทม. 1007/2319

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

29 พฤษภาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์
เรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า ว่าที่ ร.ท.ทวี ทวีชนม์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำ และ
ทัณฑสถาน

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร. เสาวนีย์ เลวลีย์

ประธาน

ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอ
ขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย.

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ มท ๐๙๐๔/๗๙๖

กรมราชทัณฑ์ ถ.นนทบุรี ๑

ต.สวนใหญ่ อ. เมือง

จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยว่าที่ ร.ท.ทวิ ทวีชนม์ ข้าราชการทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะเก็บข้อมูลจากข้าราชการราชทัณฑ์ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำ/ทัณฑสถานนี้ เพื่อนำไปประกอบในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน"

กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นว่า วิทยานิพนธ์ เรื่องนี้มีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถาน จึงขอความร่วมมือให้ครูผู้สอนวิชาชีพระยะสั้น กรอกแบบสอบถามให้สมบูรณ์และส่งคืนให้ว่าที่ ร.ท.ทวิ ทวีชนม์ ทางไปรษณีย์ ภายในวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ ด้วย
จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานวย สิ้นจันทน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมราชทัณฑ์

สำนักพัฒนาพฤตินิสัย

โทร. ๕๘๙๔๙๒๑

ภัณฑสถานวิทยุหม่มกลาง ถนนงามวงศ์วาน
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900

14 กรกฎาคม 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า ว่าที่ ร.ท.ทวี ทวีชนม์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ 5 ปฏิบัติหน้าที่ครูใหญ่ โรงเรียนผู้ใหญ่ตรุณกิจวิทยาคม ในภัณฑสถานวิทยุหม่มกลาง และเป็นนิสิตปริญญาโท สาขาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและภัณฑสถาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันในเรือนจำและภัณฑสถาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อกรมราชทัณฑ์และหน่วยงานของท่าน โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ให้เหมาะสมในการใช้กับผู้ต้องขังในเรือนจำและภัณฑสถานต่อไป จึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามที่แนบมา ตามความคิดเห็นที่เป็นจริงของท่านและกรุณาตอบให้ครบถ้วนทุก ๆ ข้อ ขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ท.

(ทวี ทวีชนม์)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

1. รศ. ดร. สุนทร	โคตรบรรเทา	ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มศว. ประสานมิตร
2. นายสมบุรณ์	ประสพเนตร	นักกัณฑ์วิทยา ๑
3. อ. ชำตรี	อายุวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษกรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. ดร. ชัยณรงค์	สุวรรณสาร	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการกรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. ดร. บุญเลิศ	มาแสง	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษกรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. ดร. วราพรพรรณ	น้อยสุวรรณ	หัวหน้าฝ่ายวิจัยและสิ่งแวดล้อม กรมอาชีวศึกษา
7. อ. วิชัย	สายหงษ์	กรมการศึกษานอกโรงเรียน
8. อ. อารยา	นครเขตร์	กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง "ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาชีพเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน"

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานจากครูผู้สอน แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนวิชาชีพ ได้แก่ วุฒิการศึกษาของครูสอน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น หมวดวิชาที่สอน ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถานเป็นข้อคำถามแบบเลือกตามข้อความที่กำหนดไว้มี 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน 4 ด้านคือ ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ ดำเนินการได้เหมาะสมมากที่สุด ดำเนินการได้เหมาะสมมาก ดำเนินการได้เหมาะสมปานกลาง ดำเนินการได้เหมาะสมน้อย ดำเนินการได้เหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากครูผู้สอนวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถาน ต่อหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด 9 ข้อข้อความมี 4 ข้อ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. วุฒิการศึกษาของครูผู้สอน

() 1. ต่ำกว่า ปวช.

() 3. ปวส. หรือเทียบเท่า

() 2. ปวช. หรือเทียบเท่า

() 4. ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการสอนวิชาชีพระยะสั้น (ทั้งในและนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน)

() 1. ต่ำกว่า 5 ปี

() 2. 5 ปีขึ้นไป

3. หมวดวิชาที่สอน

() 1. อุตสาหกรรม

() 3. ศิลปและหัตถกรรม

() 2. คหกรรม

() 4. เกษตรกรรม

4. ที่ตั้งของเรือนจำและทัณฑสถาน

() 1. ส่วนกลาง (จังหวัดในภาคกลาง)

() 2. ส่วนภูมิภาค

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นทางขวามือตามความคิดเห็น
ของท่านเอง เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานแห่งนี้

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความมุ่งหมายของหลักสูตร					
1. กำหนดเนื้อหาการเรียนการสอนได้ชัดเจน เชิงปฏิบัติ					
2. สอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่					
3. สอดคล้องกับสภาพการณ์ภายใน เรือนจำ					
4. มุ่งให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ					
5. มุ่งให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ด้านอาชีพกว้างขึ้น					
6. มุ่งให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในงานอาชีพ					
7. สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ในปัจจุบัน					
8. มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการ ประกอบอาชีพ					
9. มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะที่เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพ					
10. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนา งานอาชีพเดิมให้ดีขึ้น					
11. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้จากที่เรียนไปเพิ่ม พูนรายได้ให้สูงขึ้น					

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน					
13. มุ่งให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประกอบอาชีพ รองภายหลังพ้นโทษ					
14. มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ ไปประกอบ อาชีพอิสระภายหลังพ้นโทษ					
15. สามารถนำความรู้ด้านอาชีพที่เรียนไป ศึกษาต่อได้					
ด้านเนื้อหา					
16. เนื้อหาเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี					
17. เนื้อหาที่เรียนสอดคล้องกับเวลาที่พอ เหมาะ					
18. เนื้อหากับความมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกัน					
19. เนื้อหาที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับภารกิจ ของผู้เรียน					
20. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อ ความเข้าใจง่ายของผู้เรียน					
21. เนื้อหาเหมาะสมกับโรงเรียนผู้ใหญ่ เรือนจำ					
22. เนื้อหาเป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบ อาชีพภายหลังพ้นโทษ					

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23. เนื้อหาซับซ้อนเหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นผู้ต้องขัง					
24. เนื้อหาเพียงพอที่ผู้เรียนจะนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้					
25. เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ต้องขัง					
26. เนื้อหาส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนต่อในระดับสูง					
27. เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน					
28. เนื้อหาวิชาหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ					
29. เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น					
30. เนื้อหาเน้นให้ผู้เรียนมองเห็นช่องทางประกอบอาชีพด้วยตนเอง					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน					
31. การสอนเน้นการฝึกภาคปฏิบัติ					
32. กิจกรรมเหมาะสมกับเนื้อหา					
33. ผู้เรียนทุกคนได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างทั่วถึง					
34. ระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติสั้นเกินไป					
35. กิจกรรมสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล					

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36. มีการร่วมมือกันดีในการทำงานกลุ่มในวิชา ชีวะของผู้เรียน					
37. การเชิญวิทยากรนอกห้องก็มาบรรยาย ความรู้วิชาชีวะแก่ผู้เรียน					
38. กิจกรรมการเรียนรู้ก่อให้เกิดความพอใจ แก่ผู้เรียน					
39. เน้นการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง					
40. มีสื่อการสอนประกอบเพื่อให้เข้าใจบท เรียนดีขึ้น					
41. สถานที่ใช้ฝึกปฏิบัติเพียงพอในการฝึกงาน ของผู้เรียน					
42. การสอนมีครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางแต่เพียง ผู้เดียว					
43. การเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่นมาเป็น วิทยากรร่วมในการสอนวิชาชีวะ					
44. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนตามความเหมาะสม ของเนื้อหา					
45. การใช้วัสดุฝึกของโรงงานได้รับความร่วมมือ ด้วยดี					
46. ผู้เรียนได้ศึกษาพื้นฐานในการตัดสินใจ เลือกประกอบอาชีพ					

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
47. กิจกรรมในการฝึกภาคปฏิบัติสอดคล้องกับ การฝึกวิชาชีพในโรงงานที่มีอยู่แล้ว					
48. วัสดุฝึก เครื่องมืออุปกรณ์มีเพียงพอต่อการ ฝึกภาคปฏิบัติของผู้เรียน					
49. การสอนของครูเน้นการสาธิต ทดลองและ อธิบายประกอบ แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกภาค ปฏิบัติ					
ด้านการวัดผลและประเมินผล					
50. การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียน					
51. ประเมินผลโดยการตรวจผลงานในภาค ปฏิบัติ					
52. การทดสอบด้วยข้อเขียนยังถือเป็นความ สำคัญ					
53. วัสดุที่ใช้ทดสอบภาคปฏิบัติไม่เพียงพอ					
54. เกณฑ์ที่ใช้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของ หลักสูตร					
55. การสัมภาษณ์ผู้เรียนเป็นการวัดผลที่ได้ข้อ มูลที่เป็นจริง					
56. มีการสังเกตความสนใจของผู้เรียนใน ระหว่างที่เรียนวิชาชีพ					
57. การทดสอบข้อเขียนในภาคทฤษฎีเน้น กระบวนการแก้ปัญหา					

ข้อความ	ดำเนินการได้เหมาะสม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
58. การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี					
59. การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติจากประสบการณ์ตรง					
60. การวัดผลเน้นการนำความรู้ไปใช้ มากกว่าการเน้นความจำ					
61. มีการวัดผลและประเมินผล จากผลงานกลุ่ม					
62. การวัดผลและประเมินผลเน้นภาคปฏิบัติเน้นกระบวนการคิดเป็น					
63. การวัดผลพิจารณาจากความตั้งใจในการฝึกปฏิบัติงาน					
64. การทดสอบความรู้พื้นฐานช่วยให้นักเรียนการสอนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น					
65. เกณฑ์ที่วัดมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำและทัณฑสถาน					
66. ผู้เรียนและครูผู้สอนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลร่วมกัน					
67. การประเมินผลพิจารณาสอบไล่ปลายปีเป็นสำคัญ					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากครูผู้สอนวิชาชีพในเรือนจำและทัณฑสถานต่อหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

คำชี้แจง ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่ามีปัญหาหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างไร โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านโดยการเขียนตอบข้อคำถามข้างล่างต่อไปนี้

1. ด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร

1.1 ปัญหา

.....

.....

1.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

2. ด้านเนื้อหา

2.1 ปัญหา

.....

.....

2.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1 ปัญหา

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

4. ด้านการวัดผลและประเมินผล

4.1 ปัญหา

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

โปรดตรวจสอบอีกครั้งว่า ท่านได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนทุกข้อทั้งหมดแล้ว

ขอขอบพระคุณที่กรุณากรอกแบบสอบถาม

ว่าที่ ร.ท. ทวี ทวีชนม์

ผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	ว่าที่ ร.ท.ทวิ ทวีพนธ์
วันเดือนปีเกิด	31 พฤษภาคม 2500
สถานที่เกิด	59 ม. 2 ต.หน้าสตน อ.หัวไทร จ.นครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	900/30 ถ.ประชาธรรมบำรุง 16 ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310 โทร. 2754595
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	หัวหน้างานการศึกษาผู้ต้องขัง ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ถนนงามวงศ์วาน ลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาตอนต้น ร.ร. เขษมราชูทิศ อ. เมือง จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษาตอนปลาย ร.ร. วัดราชาธิวาส เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2526	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2529	ครุศาสตรบัณฑิต วศ. จันทรเกษม
พ.ศ. 2530	หลักสูตรนายร้อยสำรอง ก.ส.ร. ทบ.กระทรวงกลาโหม
พ.ศ. 2539	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร